

Časopis o Gori, Gorjankah in Gorjanih

letnik 11, številka 36, Predmeja, december 2007

POT DO SRCA

Lojzka Bratina

Ne avtocesta, ki pelje v mesta,
najožja steza je pot do srca.
Človeka pogledaš najprej v oči,
srce pa pove – ti vseč je al ni.

Delček sekunde potrebno je le,
ljubezen vname se – ali pa ne.
Tisoče iskric v očeh zažari,
takrat ko ljubiš in ljubljen si ti.

Nihče na svetu izračunal ni še,
kaj more prenesti človeško srce.
Mnogo poti je po svetu vsem,
katera je prava, malokdo ve.

Če rad spoznal bi pot do srca,
svoje vprašaj, odgovor ti da.
Nič vanj ne dvomi, vedno se spomni,
nekje je srce, ki bije za te.

Dnevi pomembni niso, ne leta,
kadar ljubezen rodi se prelepa.
Vsakdo jo najde, a nekaj velja:
najlepša stezica je pot do srca.

botanični večer

BOTANIČNI VEČER NA GORI

Edo Pelicon

Večnamenski prostor otiške šole je bil spet prizorišče odmevnega dogodka, ki je bil sicer namenjen čaščenju rastlin, vendar je prerasel v pestro multikulturno dogajanje, v veselje številnih obiskovalcev in v zadovoljstvo organizatorjev večera, Osnovne šole Otlica in Društva Gora.

Kako je do botaničnega večera sploh prišlo? Da sodijo naši kraji med rastlinsko izredno zanimive predele Slovenije, je vobče znano. Pred tremi leti je Elvica Velikonja, sicer učiteljica matematike na otiški šoli, izdala knjigo z naslovom 'Kako jim rečemo pri nas – prispevek k rastlinskemu imenstvu na Gori'. Predstavitve se je udeležil tudi univerzitetni profesor v pokoju, botanik dr. Tone Wraber. Beseda je dala besedo in profesor je obljubil, da bi, kot dober poznavalec rastlinstva naših krajev, lahko kdaj tudi Gorjanom napletel kakšno zgodbo o rastlinskih imenitnicah.

Na fotografiji: Vsi, ki so pripomogli k lepemu večeru
Foto: Alenka Tratnik

Za drugi vzgib je poskrbel akademski slikar Rafael Terpin, ki je pred letom v Idriji na ogled postavil risbe rastlin, predvsem cvetic z Gore. Zakaj jih ne bi pokazali še v okolju, kjer so risbe nastajale?

Na fotografiji: Rafael Terpin in Tone Wraber
Foto: Arhiv Eda Pelicona

Za tretjo vzpodbudo so poskrbele članice Društva podeželskih žena s Predmeje, ki so prišle na zanimivo idejo, da v niti sukanca ujamejo najbolj imenitno rastlino z Gore, hladnikovko.

Glasbeni okvir večeru, je po uvodnih pozdravih, postavil zborček z domače šole. Svoje je, tako kot samo on zna, dodal Franc Černigoj, ki je opisal nekaj prigod iz gorjanskega življenja, v katerih v glavni vlogi nastopajo prav rastline. Dodal je še svojo pesem o žiženpajnu.

Osrednji del večera je bil rezerviran za živo legendo rastlinoslovja - profesor Tone Wraber nam je osvežil spomin na marsikatero rastlino, ki jo srečujemo ob vsakdanjih poteh, bolj mimogre-

Na fotografiji: Romana Velikonja – zakaj pa ne bi izdelale čipko hladnikovke
Foto: Arhiv Eda Pelicona

de, ne da vedeli, kakšne zgodbe nam lahko rožice pripovedujejo. Nekateri so bolj opazni, druge morda bolj sramežljive, spet tretje so tako redke, da je srečanje z njo pravi praznik. Po diaprojkciji je prof. Wrabra podrobneje predstavil še dr. Igor Dakskobler, medtem ko je Anka Vončina poskrbela za predstavitev slikarja Rafaela Terpina in njegovega bogatega opusa.

Na fotografiji: Učenci pod vodstvom Ivica Vidmar so gorske rožice predstavili na svoj način
Foto: Arhiv Eda Pelicona

Na fotografiji: Predsednik Društva GORA, Zvonko Žonta, se je z darilom zahvalil Elvici Velikonja za lep večer
Foto: Arhiv Eda Pelicona

Pred kako zelo težko nalogo so se znašle klekljarice, ko so si zadale izdelati čipko hladnikovke, sta slikovito pojasnili Orjana in Romana Velikonja. Nepoučenim hladnikovka ne pomeni nič kaj dosti več od običajne kobulnice, toda prav njen kobul je na koncu zmagal – Orjani se je beli kobul zazdel kot čipka in pot do udejanjenja ideje je bila poslej lažja, čeprav je sledilo še veliko mukotrpnega dela. Na koncu so bili z izdelkom zadovoljni vsi.

Skorajda ga ni pomembnejšega dogodka na Gori, da ga ne bi na svoj način obdelala tudi Ivica Vidmar. V primerno dozo smeha znajo njene zamisli vedno udejaniti učenci otiške šole in tako je bilo tudi tokrat.

Torej – bil je res en lep večer!

predstavljamo vam

PROF. DR. TONE WRABER

Igor Dakskobler

Biološki inštitut ZRC SAZU

Regijska raziskovalna enota Tolmin, Brunov drevored 13, 5220 Tolmin

Nagovor na botaničnem večeru na Otlici, 19. 10. 2007 (tudi zapis ob bližajoči profesorjevi 70-letnici)

Celovito predstaviti prof. dr. Toneta Wrabra je silno nevhvaležna naloga. Morda se je bo zelo kmalu (bliža se njegova 70-letnica) lotil kdo od bolj usposobljenih in poklicanih od mene. Sam ga, drugače od mnogih zdaj v Sloveniji delujočih botanikov, nisem spoznaval v univerzitetnih predavalnicah, pač pa sem ga prvič v živo videl v gorah, in še to ne slovenskih, v črnogorskih Prokletijah. Pri njem nisem opravil nobenega izpita, pa je bil kljub temu pripravljen prevzeti mentorstvo pri moji doktorski nalogi. Medtem ko je on prve botanične članke napisal že kot rosnni mladenič, sem sam svoje prvence objavil skoraj v Kristusovih letih. Bil je njihov boter in prizanesljivi ocenjevalec in od takrat naprej sem njegov »dopisni« sluhatelj in učenec. Preglednost najine korespondence je nekoliko »zameglila« elektronska pošta, a je to vsekakor zame dragoceno študijsko gradivo (za botanično in splošno kulturno izobrazbo), bolj redki skupni tereński dnevi pa enkratna doživetja. Resnično spoznati prof. Wrabra je treba prav med rastlinami v naravnem okolju.

Na fotografiji: Prof. dr. Tone Wraber med predavanjem na botaničnem večeru na Otlici

Foto: Alenka Tratnik

Rojenemu leta 1938, očetu biologu, botaniku in fitocenologu Maksu Wrabru, Štajercu s severovzhodne meje slovenskega etničnega ozemlja, in materi Sabini (njen dekliški priimek je bil Šonc), klasični filologinji, Primorki, Kraševki, mu je bila najbrž že v zibelko položena ljubezen do narave, rastlin, prav enako tudi ljubezen do domovine, slovenstva, kulture. Rano mladost v vojnih časih sta, ob drugem, zaznamovala zelo zgodnja materina smrt (l. 1943) in krivični očetov povojni zapor (l. 1945). Že mladenič se je nalezl očetovega navdušenja za botaniko, spoznavanje, odkrivanje in opisovanje rastlin in njihovih združb. To, kar je tako temeljito in polnokrvno v težkih povojnih razmerah opravljal njegov oče, je kaj kmalu postalo tudi njegov poklic in poslanstvo. Diplomiral je pri nestorju slovenskih botanikov, prof. dr. Ernestu Mayerju (1961), doktoriral pa pri enem izmed v svetu najbolj uveljavljenih italijanskih botanikov in fitocenologov, prof. dr. Sandru Pignattiju (1972). Od malega tabornik in planinec, se je na začetku svoje študijske

in raziskovalne poti zapisal preučevanju rastlinstva in rastja naših gora, predvsem Julijskih Alp. Nekaj let je bil kustos Prirodoslovnega muzeja in skrbnik našega edinega alpskega botaničnega vrta Juliana v Trenti. Trento je vzljubil in jo doživel v času, ko je bilo v tej prelepi dolini še čutiti duh Kugyja, Bois de Chesna, Komačev in Tožbarjev, in ko so bile nekatere trentarske planine še žive. Mojstrsko je ubesedil takratno Trento, podobno kot jo je malo pred njim mojstrsko upodobil Jaka Čop.

Njegovo »trentarsko« obdobje je bilo kratko. Kmalu je postal asistent in po opravljenem doktoratu docent in profesor sistematske botanike in fitocenologije na oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Pri njem so diplomirali, magistrirali in (ali) doktorirali številni danes v Sloveniji in drugod delujoči botaniki. Bil je vseskozi širok in odprt, ne samo svojim, to je biologom, temveč tudi drugim, ki smo tako ali drugače »zašli« v botaniko, torej gozdarjem, agronomom, geografom, osnovno- in srednješolskim profesorjem, zdravnikom, elektroinženirjem, slikarjem in drugim ter nam bil formalno ali neformalno učitelj in svetovalec. S to njegovo odprtostjo do vseh, ki jih zanimajo rastline, so povezana vsakoletna botanična srečanja, ki jih je dolga leta neutrudno pripravljal in vodil, prav tako njegovo zvesto sodelovanje pri naši klasični poljudnoznanstveni reviji Proteus (ki je letos stara že 70 let). Osem let je bil njen urednik, njen sotrudnik in pisec pa je od srednješolskih let do danes.

Čeprav ima mednarodni sloves specialista za subalpinsko in alpinsko vegetacijo, je tudi raziskovalno izredno širok – posveča se fitocenologiji, taksonomiji, fitogeografiji, zgodovini botaničnih raziskovanj, botaničnemu imenoslovju in še številnim drugim področjem. Ni je slovenske pokrajine, ki ji ne bi namenil vsaj kakšnega članka (torej so mu enako kot naše Alpe in Snežnik dragi tudi Kras in Obala, Pohorje in Goričko, Breginjski kot in Trnovski gozd, Zasavje in Prekmurje). Prav tako kot domoljub je svetovljan, raziskovalec rastlinstva Dinarskega gorstva in drugih balkanskih gorovij, tja do Albanije in Grčije, poznavalec velikih svetovnih gorstev tja do Himalaje.

Njegov publicistični, strokovni in znanstveni opus je izjemen – članki, razprave, knjige, gesla v enciklopedijah, uredništvo idr. (doslej več kot 700 bibliografskih enot, številka se hitro povečuje, ker se njegove nove objave, kljub uradnemu statusu upokojenca, kar vrstijo). Podobno dragoceno, kot je njegovo sodelovanje pri reviji Proteus, je njegovo sodelovanje pri naši gorniški reviji Planinski vestnik. Samo izbor njegovih člankov, ki jih je v več ko 50-ih letih namenil tema dvema revijama, bi obsegal dve zajetni knjigi (in nekateri si zelo želimo, da bi ta izbor in ti dve knjigi pripravil kar sam, še posebej, ker je tudi izvrsten fotograf in za njuno slikovno opremo ne bi imel nobene zadrege). Iz koša te bogate poljudne oz. poljudnoznanstvene bere bom, ne da bi kaj dosti razmišljal, potegnili samo štiri naslove: Moreš na Morež (Planinski vestnik, 1975), Košutnik, in to Vardjanov (Proteus, 1986), Snežnik – gora (tudi za botanike (Proteus, 1997) in Pintarjevo knjigo Rože na Slovenskem (1990), kjer je s svojo poljudno, a strokovno neoporečno besedo enkratno opremil mojstrove fotografije. Kdor je ali bo prebral samo te tri članke in omenjeno knjigo, bo gotovo soglašal, da je prof. Wraber na samem vrhu tovrstnega pisanja na Slovenskem. Če ob tej priložnosti zanemarim številne tehtne in mednarodno odmevne znanstvene članke in razprave, v katerih je med drugim opisal tudi nove taksone (vrste) in nove

sintaksone (združbe) za znanost, našel in opisal številne nove vrste za floro Slovenije ali kakega drugega dela jugovzhodne Evrope, naj izpostavim samo dve knjižni objavi, ki sta še danes med najbolj citiranimi deli domače botanične literature. To sta Sto znamenitih rastlin na Slovenskem (1990, knjigo je posvetil očetu) in Rdeči seznam praprotnic in semenk Slovenije (1989, skupaj s P. Skobernetom). Zelo uporaben in izviren je njegov žepni priročnik Rastline od Krasa do morja (1989), posvečen je materi Sabini), zadnja njegova knjiga (2 x Sto alpskih rastlin na Slovenskem) pa ima letnico 2006. V Enciklopediji Slovenije (kjer je bil tudi urednik) je prispeval številna tehtna gesla in v njej strnjeno opisal naše rastlinstvo in njegove posebnosti. Svojo besedo in avtoriteto je večkrat tehtno zastavil v prid varovanja in ohranitve naših naravnih vrednot (tudi v tem zvesto sledi očetu) in je sodelavec revije Varstvo narave od njenih začetkov. Je soavtor vseh štirih dosedanjih izdaj široko uporabljenega določevalnega ključa Mala flora Slovenije (1969, 1984, 1999 in 2007).

Prof. Wraber je l. 2000 (takrat smo počastili 80-letnico prof. Mayerja) botanično delovanje na Slovenskem razčlenil po obdobjih in jih imenoval po najbolj izstopajočih (vodilnih) posameznikih. Tako doslej poznamo Scopolijevo, Hladnikovo, Paulinovo in Mayerjevo obdobje. Obdobje slednjega (še živečega našega nestorja) je nekako zaključil z letom 1969, s prvim izidom Male flore Slovenije. Upam, da lahko (čeprav pritepenec, le slabo priučeni botanik, ali, kot me profesor malo v rokavicah označuje, botanično usmerjeni gozdar) zadnjo četrtno 20. stoletja in prva leta 21. stoletja (torej čas po letu 1970) poimenujem Wraberjevo obdobje. V njem je s svojim vsestranskim delovanjem pustil pečat kot nihče drug od botaničnih sodobnikov in prepričan sem, da ga ni med botaniki na Slovenskem, ki si ne bi želel, da bi naš profesor še dolgo učil, pisal, objavljaj in z vsem, kar je in kar zna, bogatil naše vedenje o rastlinstvu, nas same, našo identiteto in našo državo.

The logo for Primorje consists of a stylized graphic element on the left, resembling a mountain range or a series of peaks, followed by the word "primorje" in a bold, lowercase, sans-serif font.

primorje

predstavljamo vam

RAFAEL TERPIN

Anka Vončina

Kdo pravzaprav je Rafael Terpin? Kaj lahko ob toliko o njem že izrečenih in napisanih lepih besedah sploh še povem svojega in novega?

Rafael je človek, ki je obdarjen z veliko velikimi darovi, ki jih ne zamenarja, ampak mnogotere sproti pili in jim ohranja ostrino. Mogoče ste že slišali, kako je s talenti – enako kot s ključem v ključavnici – če ga ne obrneš, ostanejo vrata zaklenjena. Vsekakor pa je Rafael Terpin v prvi vrsti akademski slikar in velik ljubitelj narave, ki je zelo zgodaj spoznal, da je najlepše to, kar nam je ponujeno na domačem pragu. Mi in naši zanamci pa imamo in bomo imeli to srečo, da

Na fotografiji: Rafael Terpin na predstavitvi na botaničnem večeru na Otlici

Foto: Alenka Tratnik

vse lepote, ki jih zna videti in občutiti, izvirno in imenitno prenaša na platno, papir in v knjige.

Rafael Terpin je leta 1969 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Študiral je pri profesorjih Mariju Preglju, Nikolaju Omersi in Maksimu Sedeju, prvo razstavo pa je imel že leta 1967 v rodni Idriji. V njegovem življenju se jih je nanizalo že čez petdeset, največ seveda v Idriji. Udeležuje se tudi slikarskih kolonij, Karitasove kolonije na Sinjem Vrhu, dobrodelne v Drežnici ...

Njegove slike poskušajo biti, kot sam pravi, predvsem čiste, seveda pa tudi vesele in poskočne. Vendar pa ugotavlja, da so v resnici prevečkrat trde in resne, saj znajo v rovtarskem svetu tudi na videz najbolj prisrčne barve govoriti zgolj o zapuščenosti in odmaknjenosti. Prav njemu gre zahvala, da se je vsaj na platnu ohranila marsikatera domačija, ki je sicer že povsem zapuščena, zaraščena ali porušena.

Sam sebe imenuje 'rovtarski krajinar', njegovi motivi pa so raztreseni med Tolminom, Škofjo Loko, Logatcem in Ajdovščino, to je v svetu, prepletenim z globokimi grapami, nad katerimi kraljujejo nešteti razgledni grebeni in vrhovi.

Po mnenju spodnejidrijskega zgodovinarja, profesorja Janeza Kavčiča pomeni Rafael Terpin za naše podeželje v slikarstvu prav tisto, kar pomenita Bevk in Kosmač v literaturi.

Že od mladih nog ga zanima tudi botanika, a lepoto cvetja je pričel prenašati na papir šele po nastopu nove službe – po upokojitvi. Ne boste verjeli, njegova zbirka risb rastlin je preseгла število 1000 in z vsakim njegovim popotovanjem se še povečuje. Njegove skicirke so njegov herbarij. Risbe so opremljene s slovenskim in latinskim imenom rastline ter z nahajališčem in časom, ko je avtor posamezno rastlino za upodobitev nabral.

Domačo idrijsko-cerkljansko okolico je pričel raziskovati že z očetom v otroških letih, kasneje, v dijaških letih, sam in s prijatelji, in to nadaljuje skozi vse življenje. Prezemajo ga mogočna naravna in stavbna dediščina, ljubezen do narave, ljubezen do rovtarske pokrajine, ljubezen do svojih korenin in seveda do ljudi, povezanih z vsem tem. Slutil je, kaj bo sodobno življenje naredilo z našimi rovtarskimi domovanji, raztresenih po grapah in bregovih idrijsko-cerkljanskega sveta ter Trnovske planote. Neizbežna je njihova izpraznitev. Roke osame so iz bližnjih gozdov segle čez poslopja, jih vzele v svoj objem. Klecnila so ostrešja, porušili so se z muko in z veliko ljubeznijo zgrajeni zidovi, zarasle so se košenice, izginile so poti. Narava si je vzela nazaj ledine, ki jih je človek premalo ljubil. On pa je vztrajno posedal na svojem trinožniku in upodabljal mogočne kmetije, skromne bajte, z velikim trudom nekoč gozdovom ukradeno in v tistem trenutku še urbano pokrajino. Ni samo skiciral, vztrajno je zapisoval in še zapisuje pripovedovanja ljudi ob poti in svoja občutja. Vseskozi išče zaraščene stezice in s svojimi deli obuja podobe preteklosti. Del teh zapisov nam je že dal na ogled v številnih člankih v Planinskem vestniku, Idrijskih razgledih in najbrž še kje. Je soavtor zgodovinskih in potopisnih del, ki opisujejo naše kraje - Idrijska obzorja, Ugriznma u kalina ...

Izšle pa so tudi tri njegove samostojne knjige na to temo. Prvo delo je nastalo v času njegovega učiteljevanja v Cerknem. Knjigo z naslovom *Dom mojih prednikov* je napisal s pomočjo svojih tedanjih cerkljanskih šolarjev in vsebuje podobe in zapise o domačijah s Cerkljanske in delno Tolminske. Njeno že pripravljeno nadaljevanje še vedno čaka na objavo. V drugi, z naslovom *Idrija v linorezu*, je upodobil idrijske rudarske hiše.

Najnovejša, ta, ki jo ta hip držim v roki, pa nosi naslov **Klanec do doma**. V njej pa so upodobljeni in opisani domovi ob Idrijci v širšem pomenu. Od naše Gore čez Črnovrško in Vojskarsko planoto, Kanomeljsko, Šebreljensko, Cerklajnsko, Trebuško - do Šentviške in Banjške planote.

Upodobljene so njegove postaje na poteh.

Ob prebiranju knjige se mi rojeva zadovoljstvo ob spoznanju, da niso bile zaman vse muke naših prednikov, ki so s tako ljubeznijo gradili svoje in naše domove, da ne bodo pozabljeni, saj so za vedno našli prostor v tej knjigi.

In srčno upam, da ni zadnja; v spomin in opomin vsem nam, ki smo premalo ljubili naše sončne izkrčene obronke ... zato berem to knjigo z velikim cmokom v grlu.

*O, moj klanec do doma ...
Iz Bajcove rajde ... mimo Jelerja do ... naše rajde ...
In že sem pod našimi jeseni in v varnem zavetju ...
In od doma čez Kres...
... v širnem svetu.
Sama ...*

*... Pa nisi ostal,
svoj svet si izdal
in svoje ljudi
in pravijo ti:
velika živina.*

Odlomek iz pesmi Oj duša pesniška iz zbirke Moja Hiša
Tone Kuntner, Cankarjeva založba, 1985

Njegove postaje so tudi hiše, ki svoje hrbte naslanjajo na bregove, ki se dvigajo iz naših grap proti soncu. Njegove postaje so tudi hiše na Gori, ki jo ljubi. Gora je kraj njegovega zatekanja, Gora je kraj njegovega oddiha, Gora je kraj njegovega uživanja. Pripovedovanja o njegovem prvem srečanju z Goro ne bom nikoli pozabila:

... Bila so pozna petdeseta. Dijak - radoživ in vedoželjen, je s sredstvi, ki so mu bila takrat dosegljiva - peš in s kolesom spoznal že ves domači okoliš. Vedel je, da se proti jugu, za Špikom in Tisovcem, odpira malo drugačen svet, svet, ogret od sonca in izsušen od burje. S kolesom se je zapodil v Belo, pod Šinkovčev napušč prislonil kolo in se zapodil v hrib. Pod Zajcovim vrhom mimo Magazinov, čez Presko do Jakša. Tam se mu je svet prevesil, a vedel je, da ni na cilju. Mimo Kuklna se je zapodil čez Majarijo in kar naenkrat mu je na robu zmanjkalo tal pod nogami. Obstal je in zazijal, pod njim se je odprla s soncem obsijana Vipavska dolina, Kras in na obzorju se je lesketalo morje. To je bil popolnoma drug svet. Takrat ni bilo možno zapreti ust, udarec je bil usoden, pripadnost takojšna in v trenutku njegove očaranosti ga je Gora sprejela v svoja nedra. To je bilo v dijaških letih in nič, prav nič, ni oskrnilo njunega prijateljstva.

Sadove te ljubezni imamo danes pred seboj. Po že treh njegovih razstavah risb cvetlic nam jih na ogled postavlja še iz teh domovanj, domovanj na Gori; za ljudi, ki jo ljubijo in je niso izdali, za ljudi, ki ji, tako kot on, pripadamo – za ljudi, kakorkoli že pripadajočim temu prevetrenemu in z žulji ljubeče obdelanemu Robu.

Elvici Velikonja izrekam priznanje za pobudo in zamisel današnje prireditve ter za vzpodbudo pri pisanju, Osnovni šoli Otlica in Društvu Gora pa za pomoč pri pripravi botaničnega večera z razstavo, da lahko Gora gosti žlahtnega slikarja, domoznanca, publicista, planinca in botanika Rafka Terpina.

Anka Vončina
in - če še lahko, Anka Rudolfova z Javornika

narava

HLADNIKOVKA (*hladnikia pastinacifolia*)

Elvica Velikonja

Res je, o hladnikovki smo v našem časopisu že brali. Že več kot deset let je od takrat, ko sem o njej pisala za prvo številko našega časopisa. Napisala sem, da je to rastlina, za katero marsikdo še ni slišal, niti je ni videl. Danes temu ni več tako. V teh letih smo jo poiskali v grušču ob cesti v Čavnu in v skalah tam okrog. Prepoznavali smo jo, ko smo planinarili po Mali gori, Čavnu in Kuclju, in nismo bili presenečeni, če smo jo ugledali na Poldanovcu ali Zelenem robu. Drugi ste o njej le brali. Saj se ji kratko in malo ni moč izogniti, ko pišeš o drugih rastlinskih imenitnicah, ki rastejo pri nas. Tudi gospa Romana Velikonja, klekljarica iz Društva podeželskih žena s Predmeje, je slišala zanjo in predlagala, da bi to rožo počastili s čipko. Da je dekletom in ženam iz Društva to še kako uspelo, smo se prepričali 19. oktobra, na botaničnem večeru na naši šoli. Tiste, ki je tam niste videli, pa naj v to prepriča fotografija.

Na fotografiji: S hladnikovko poraščena grubla na njenem novem nahajališču – Šuniku

Foto: Elvica Velikonja

Na botaničnem večeru je bila hladnikovka “ta glavna”. O njej je govoril botanik, dr. Tone Wraber, poiskali smo jo med lepimi risbami akademskega slikarja Rafka Terpina, lepotičila je kot snežnobela čipka, nastopila v ljubki igrici naših otrok in najbrž je prav za ta večer, že zdaj, na jesen, zacvetela v mojem skalnjaku, da se je lahko povazila tam na prireditvi, češ: “Poglejte me, jaz sem ta, o kateri govorite!”

In lahko je važna, ta naša roža. Saj, kot sem zapisala pod čipko: „*Je predstavnica edinega slovenskega rodu rastlin z eno samo vrsto. Na vsem svetu je svoj dom našla le pri nas: od Predmeje prek Čavna in tja do Kuclja, pa še Govci tam zadaj. In že se konča naštevovanje njenih domovanj ...*“ In res. Po eni strani skromna rastlina, saj ji zadostuje že kamnito travišče, skalne razpoke in celo grušč ob cesti, je v resnici zelo izbirčna. Le kdo ve, kaj je tisto, zaradi česar raste le pri nas?

Hladnikovko naj bi leta 1819 na Čavnu našel slovenski botanik Franc Hladnik. Tako smo brali, pisali in verjeli vse do leta 2003. Takrat je bil v Idrijskih razgledih (1/2003) objavljen članek dr. Toneta Wraberja, *Henrik Freyer kot botanik*. Ko je v Arhivu Slovenije brskal po pisni zapuščini H. Freyerja, je prišel do novih spoznanj, glede odkritja hladnikovke. Henrik Freyer je bil lekarnar, doma iz Idrije, pa tudi velik ljubitelj in poznavalec rastlin. Še kot gimnazijec je med počitnicami v letih 1818 in 1819 na Čavnu in na Golakih nabiral planinski mah (islandski lišaj) in korenine encjana za potrebe idrijske lekarne. Na Čavnu je našel kobulnico, ki je do tedaj ni poznal, o njej povedal Hladniku in mu iz spoštovanja najdbo verjetno tudi pripisal. Leta 1831 pa jo je nemški botanik L. Reichenbach opisal in poimenoval po Hladniku. In če bi se razpletlo drugače? No, potem se pač ne bi hvalili z hladnikovko, ampak morda - s »frajerko«?

Na fotografiji: Hladnikovka, ujeta v niti sukanca
Foto: Elvica Velikonja

Vedenje o nahajališčih hladnikovke se je s Čavna in Male gore širilo v Krnico, na Kucelj in Predmejo, v sredini prejšnjega stoletja pa še na Poldanovec in Zeleni rob. V poletju 2002 sem jo našla tudi na Šuniku na Predmeji, na do tedaj neznanem nahajališču. Šunik je kamnit kraški travnik, kjer so do pred približno tridesetimi leti še pasli. Nekako na pol je razdeljen s kamnito pregrado (grublo) in prav ta daje, kot vidimo tudi na fotografiji, dom bogato cvetočim hladnikovkam. Ko pa se sprehodimo po tem lepem, ampak, res škoda, prav hitro zaraščajočem se travniku, jo dobimo ša na nekaj mestih, kar med travno rušo.

Hladnikovka je dvoletnica. Prvo leto se v rozeto razporedijo nazobčani, svetleči pritlični listi, drugo leto pa med njimi požene kobulasto socvetje. In vsako kobulasto socvetje si zasluži, da ga pogledamo od blizu in da ga pogledamo zares. Šele tako vidimo njegovo pravo lepoto, njegovo nežnost in prefinjenost, da rečemo: "Pa je res kot čipka." In ko v poletju dozorijo podolgovati plodovi, je poskrbljeno za nove rastline, torej nove listne rozete v naslednjem in nova socvetja v še naslednjem letu.

Hladnikovka je v botaničnem svetu še kako prisotna. Čeprav ni ogrožena, je kot redka, endemična in vzporedno s tem rastlina s klasičnim nahajališčem, pri nas uvrščena na Rdeči seznam ogroženih vrst praprotnic in semenk Slovenije. Je ena izmed 26-ih evropsko varovanih rastlin Slovenije (Natura 2000), od leta 1976 je zavarovana, uvrščena je tudi med sto znamenitih rastlin na Slovenskem. Društvo biologov Slovenije jo je počastilo tako, da je po njej imenovalio glasilo Botanične sekcije (*Hladnikia*), prerez njenega stebela je upodobljen v znaku Botaničnega

društva Slovenije, upodobljena je tudi na naših znamkah. O njej je veliko napisanega – od raznih člankov, raziskovalnih in seminarskih nalog do doktorske disertacije (Franc Sušnik, 1964).

Kdaj pa je hladnikovka stopila med nas, Gorjane? Ne, vprašanje ni na mestu. Bolje je: kdaj smo mi odkrili, da je tu, med nami? Botaniki se strinjajo, da se je pri nas ohranila kot glacialni relikv, torej je bila tu že mnogo, mnogo prej, kot je na Goro prišel lovec Štefan. Farmacevti, zdravniki, naravoslovci, botaniki, baroni, pisatelji, učitelji ... so vsa ta leta hodili v naše kraje, stikali za rastlinami in prepoznavali med njimi njo, hladnikovo rožo. Zanj je vedel naš nadučitelj Čibej, poznal jo je pisatelj Fran Erjavec ... Da pa se je vedenje o hladnikovki in rastlinstvu pri nas nasploh razširilo med Gorjani, gre velik del zaslug prav gotovo Društvu Gora, ki ima v svojem programu zapisano tudi »seznanjanje z naravno dediščino in njeno varovanje«. Z izdajanjem knjig, s prireditvami in časopisom Gora k temu še kako pripomorejo.

društvo gora

POROČILO PREDSEDNIKA DRUŠTVA GORA ZA LETO 2007

Op. uredništva: Poročilo je bilo predstavljeno na rednem letnem občnem zboru Društva GORA.

Predmeja, 17. 11. 2007

V začetku meseca decembra 2006 je bil redni programski občni zbor Društva GORA. Sprejet je bil program dela za leto 2007. Od takrat pa do danes je imel Upravni odbor Društva GORA sedem rednih sej. Na sejah so se sprejemali sklepi, pregledovala se je realizacija sklepov s predhodne seje in spremljala poročila gradbenega odbora. Na vsaki seji je svoje poročilo podal tudi blagajnik Društva. Z delom UO sem zelo zadovoljen.

Takoj po decembrskem občnem zboru smo v skladu s planom začeli s širitvijo naše koče. Najprej smo ustanovili gradbeni odbor, ki ga je vodil Darko Črnigoj. Do novega leta je bilo narejeno ogrodje, ki smo ga obložili z izolacijskimi ploščami, ki nam jih je podarilo Primorje d.d. Nato smo naročili PVC okna in vhodna vrata in jih tudi montirali. Izdelani so bili novi tlaki in položene keramične ploščice, vhodne stopnice, električna napeljava. Stene smo z notranje strani pokitali in prebarvali, z zunanje strani pa smo jih obili z lesenimi brunji. Vsa dela so bila opravljena do meseca aprila, ko smo imeli tudi odprtje lepega prostora.

V zimskem času je skupina »Edmund Čibej« pod vodstvom Franca Vidmarja pridno nastopala na prireditvah po Sloveniji. V februarju smo organizirali 12. Filipov tek in spust. Kljub pomanjkanju snega smo prireditev lepo izvedli, za kar se je najbolj angažiral vodja skupine Franc Vidmar.

Pomlad je bila letos kar zgodnja in tako smo lahko že v marcu asfaltirali plato za večnamensko halo v našem športnem parku. Asfalt je sponzoriralo Primorje d.d. Zahvaljujem se direktorju, g. Dušanu Črnigoju.

Konec aprila smo imeli delovno akcijo. Začeli smo z montažo ogrodja za halo. Na isti dan smo pospravili podstrešje nad skladiščem in odpeljali za dva zabojnika odpadnega materiala.

Od konca aprila do konca maja smo nekateri člani društva, vključno z gradbenim odborom, ki sta ga sestavljala Roman Bratina in Rajko Velikonja, sestavljali železno ogrodje za večnamensko halo. Največ dela je bilo opravljenega v večernih in nočnih urah. Delo je bilo zelo zahtevno, problem je bila velika višina konstrukcije in premični gradbeni odri. Velik problem nam je predstavljalo premikanje odra, saj je bilo za to potrebno najmanj 5 do 6 ljudi. V začetku junija smo postavili platneno streho. Platno je bilo z notranje strani s posebnim čistilnim sredstvom tudi oprano. Največ zaslug za to imata Jožko Krapež in Slavko Vidic.

Uredili smo vodovodno in elektro instalacijo ter razsvetljavo hale. Na novo smo pridobili elektro soglasje za večnamensko halo in naše društvene prostore. Elektro dokumentacija in odjemna mesta so sedaj v športnem parku Tiha dolina urejena tako, kot morajo biti. Delali smo tudi na zunanji ureditvi, ki pa še ni končana. Potrebna je še zasaditev, postaviti moramo ograje, zgraditi nadstrešek nad kotlovnico in ozeleniti nekatere površine.

V juniju smo platno pripeli na konstrukcijo. Ob tej priložnosti bi rad pohvalil Petra Likarja, ki je skupaj z Darkom Černigojem in drugimi člani društva v večnamenski hali naredil lesen prireditveni oder v velikosti 6x8 m. Les za oder nam je doniralo SGG Tolmin, obrat Ajdovščina. Prav tako je SGG Tolmin, obrat Idrija, doniral brestove hlode za izdelavo klopi in miz.

14. julija smo imeli turistično zabavno prireditev »Dnevi Gore 2007« To prireditev smo organizirali namesto Kravje rulete, ki je zaradi spremenjene zakonodaje ne moremo več prirejati. Za prireditev smo na podlagi razpisov prejeli tudi namenska finančna sredstva. Na prireditvi je igral ansambel Malibu iz Ilirske Bistrice.

V mesecu juniju smo od našega kolega in podjetja Strong iz BiH, ki ima v Brezi pohištvono tovarno, prejeli donatorstvo v obliki miz in klopi za naše nove društvene prostore in nove stopnice do arhiva Društva in skupnih ležišč.

V avgustu smo gostili naše prijatelje, planince iz Breze. Med njimi je bil tudi direktor podjetja Strong, g. Mido.

Avgusta je mladinska sekcija pripravila in izvedla kolesarjenje po poti prve smučarske tekme do Anine koče.

V večnamenski hali smo gostili lovce LD Trnovski gozd. V tem mesecu je bil naš športni park tudi prizorišče športnih iger v organizaciji Sindikata Primorje, ki ga vodi naš član, Ilija Vukoje. Za šagro je bila tradicionalna kolesarska dirka na Predmejo, v organizaciji KK Joviland iz Vipave. Popoldne pa je bil v večnamenski hali koncert Beneških fantov, ki ga je povezoval naš član Roman Blaško. K uspehu prireditve je veliko prispeval tudi Slavko Vidic.

V mesecu septembru smo večnamensko halo posodili Društvu podeželskih žena s Predmeje, ki so pripravile lepo prireditev s prikazom in pokušino domačih jedi in čipk.

V začetku meseca oktobra je Društvo gostilo člane Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ajdovščina – Vipava. Slavnostni govornik na prireditvi je bil generalpodpolkovnik Albin Gutman, načelnik generalštaba Slovenske vojske. Generalu so bili v času obiska predstavljeni naši kraji, predvsem pa Društvo Gora. General je bil navdušen predvsem nad predstavitvijo knjižnih del, ki jo je pripravil Franc Černigoj.

Konec septembra sem kot predsednik predlagal UO, da izpeljemo izlet z barko po našem morju, in sicer za tiste člane Društva, ki so vse leto marljivo delali in pustili na Rupih marsikatero uro.

Izlet z barko smo izvedli 29. septembra.

V mesecu septembru je mladinska sekcija pripravila in izvedla malonogometni turnir.

Letošnje leto je bilo uspešno predvsem za našo najmlajšo sekcijo. Planinska sekcija je bila ustanovljena decembra 2006. V letošnjem letu so očistili in na novo označili Pot po Dolu gor in dol. V mesecu septembru je sekcija uspešno organizirala prvi pohod po tej naši poti. V organizaciji planinske sekcije so bili tudi trije lepi planinski izleti: na Krasji vrh, na Krn in na Peco. Tu se moram zahvaliti Dušanu Brusu, vodji sekcije, pa Božidarju Vidicu, Ivu Breclju, Danilu Šapla in Iliji Vukoje.

V mesecu oktobru smo skupaj z OŠ Otlica organizirali zelo odmevno prireditev – Botanični večer, z razstavo likovnih del akademskega slikarja Rafaela Terpina. Na tem mestu bi se rad zahvalil Elvici Velikonja, ki ima največ zaslug, da je ta prireditev tako uspela.

Na koncu moram pohvalit delo celotnega UO, še posebej pa tajnika Emila Velikonja, vodje in oba gradbenega odbora, vodjo skupine »Edmund Čibej« Vidmar Franca, vodjo planinske sekcije Dušana Brusa in vzdrževalca spomenika Materi Gorjanki Ivana Žonto, ter celoten uredniški odbor časopisa Gora z glavno urednico Alenko Tratnik na čelu.

Tudi v letošnjem letu smo nadaljevali z izdajanjem časopisa Gora. Letos so po programu dela izšle že tri številke, letoletna številka pa bo izšla v mesecu decembru.

Naj omenim še eno veliko pridobitev. Na razpisu, ki ga je razpisala Fundacija Planota, smo pridobili namenska sredstva v višini 3000 €. Sredstva smo porabili za plačilo izdelave masivnih hrastovih klopi. Dela je izvedlo Društvo inženirjev in gozdarjev Posočja. Tako smo pridobili 7 kompletov teh klopi, ki jih bomo namestili ob Poti po Dolu gor in dol.

Pri našem delu so nas podpirali naslednji sponzorji: Primorje d.d., Zavarovalnica Triglav d.d., Hit d.d., Notarka Laura Čermelj, VIBEKS d.o.o., Ival d.o.o., Hidria d.d., Nova Ljubljanska banka d.d. in Kovšca Milko.

Morda sem še kaj pozabil. Naj zaključim:

SPOŠTOVANI ČLANI!

Ocenjujem, da smo tudi v tem obdobju opravili veliko. Športni park je v tem letu dobil nov objekt. Izpeljane so bile številne aktivnosti, ki Goro delajo bolj prepoznavno, ki Gori nudijo nove možnosti. To sem že zapisal, čutim pa moralno dolžnost, da to še enkrat ponovim:

Kljub vsemu pa ugotavljam, da nekateri posamezniki v Društvu z neaktivnim odnosom ne podpirajo delovanja Društva in njegovih organov, niti ne sodelujejo v delovnih akcijah. Zelo sem bil presenečen nad majhno udeležbo članov Društva, celo na društvenem večeru, ki je namenjen predvsem članom in našim sponzorjem. Mnenja sem, da mora član Društva čutiti pripadnost Društvu in se kot tak udeleževati vsaj skupnih akcij in tudi praznovanj.

Ko sem prevzel predsedniško funkcijo, sem pričakoval, da bodo tudi težave. Pričakoval pa sem tudi večjo zavzetost in angažiranje vsega članstva. Razumem, da vedno ni časa, da imamo vsi veliko osebnih zadolžitev, vseeno pa se, po mojem mnenju, najde čas, če se hoče in če se čuti pripadnost organizaciji.

Iz poročila se vidi, da le ni vse tako slabo, da je bilo veliko postorjenega. Na to smo lahko vsi skupaj zelo ponosni.

NOVA IMENA V UPRAVNEM ODBORU

Na letnem občnem zboru Društva GORA so člani Društva potrdili novo sestavo upravnega odbora društva in s tem tudi novo vodstvo Društva. Novi predsednik društva je postal **Branko Krapež**, ki mu ob tej priložnosti čestitamo in želimo uspešno vodenje Društva.

Na fotografiji: Branko Krapež, novi predsednik Društva

Foto: Emil Velikonja

	Funkcija	Stari UO – do 17. nov. 2007	Novi UO – od 17. nov. dalje
1.	Predsednik	Žonta Zvonko	Krapež Branko
2.	Podpredsednik	Velikonja Uroš	Žonta Zvonko
3.	Delovne akcije	Krapež Branko	Bratina Branko
4.	Tajnik	Velikonja Emil	Velikonja Emil
5.	Časopis Gora	Tratnik Alenka	Tratnik Alenka
6.	Blagajnik	Leban Barbara	Leban Barbara
7.	Gospodar	Vidmar Julija	Žonta Jože
8.	Skupina »EČ«	Vidmar Franc	Vidic Slavko
9.	Mladinci	Čibej Matej	Čibej Matej

Vodja sekcije za telemark: Žonta Klemen

Vse člane Društva GORA obveščamo, da znaša članarina za leto 2008 10 €. Hkrati vse lepo naprošamo, da jo skladno s poslovníkom društva poravnate do konca januarja 2008.

sd gozd v letu 2007

SMUČARSKO DRUŠTVO GOZD V LETU 2007

Lidija Vidmar

Kratek sprehod skozi letne čase in njim prilagojene aktivnosti Društva

Zima – v pričakovanju snežne odeje

Lanska zimska sezona je bila na srečo mnogih s snegom skromna, zato pa smučarjem ni bila prav nič po godu. Zaradi pomanjkanja snega je odpadel tako slalom v Gozdu kot tudi številna druga tekmovanja, ki bi jih sicer organizirali v Črnem Vrhu, v sodelovanju s smučiščem Ski Bor. Zaradi neustreznih pogojev so bila bolj redka tekmovanja tudi drugod okrog nas. Člani Društva se sicer vedno z veseljem udeležujemo prireditve, ki jih organizirajo sosednja društva. Tako tudi letos nismo manjkali na Filipovem teku na Predmeji in k zbirki medalj iz te prireditve smo dodali še eno, najzlahtnejšo. Še na en rezultat iz te sezone bomo ponosni, na četrto mesto, ki ga je Anja Vidmar dosegla v veleslalomu, na državnem prvenstvu za srednje šole na Rogli.

Pomlad – čas prebujanja narave in novih idej

Ko smo enkrat na začetku pomladi na srečanju Društva tarnali nad naravnimi pogoji in zeleno zimo, se je oglasil naš prvi smučarski učitelj Jože Krapež - Ublcu in izstrelil: »No, ja, bomo pa smučali po travi.« In se zasmejal. Sprva smo njegove besede vzeli bolj za šalo kot zares, a čim je bila trava na Pirjuši pokošena, nas je poklical, in glej ga, zlomka, na dan privlekel neke »gosenice« in začel razlagati, da so to smučke za smučanje po travi.

Da se na Pirjuši dogaja nekaj nenavadnega, so opazili tudi mimoido-

či, ki so se zaustavljali in začudeno spraševali: »A prav vidimo? A so to slalomski količki? Kaj pa sedaj delajo tam?« Ko se je Jože spustil z vrha navzdol, je bilo vsem jasno. Pogumni so ga previdno posnemali in se kmalu navdušili nad novim načinom smučanja. Da bi ga lahko začeli trenirati, smo morali smučke najprej nabaviti. Kar nekaj časa je trajalo, da smo jih dobili, ker pač to ni rekvizit, ki bi ga lahko kupili v športni trgovini. Sledili so treningi za kasnejše predstavitve v Črnem Vrhu in na konjskih dirkah.

Na fotografiji: Smučke za smučanje po travi

Foto: Lidija Vidmar

Poletje – čas za kratek oddih in četrte tradicionalne konjske dirke

Priprave na našo glavno prireditev so se začele že dobra dva meseca prej, kajti v dvodnevno prireditev, ki se dogaja v celoti na prostem, je potrebno vložiti veliko truda in trdega dela, ki ga zmoremo ob pomoči sosedov, krajanov, prijateljev, sponzorjev in donatorjev. Zato najprej hvala vsem, ki ste s svojim deležem pripomogli, da je ta prireditev postala naš in vaš praznik. To je lepa nagrada za majhen kraj, ki se nam je še pred nekaj leti zdel pozabljen, danes pa privablja množice ljudi in medije. Ljudje že od nekdaj, še posebej poleti, radi prihajajo na Goro na svež zrak in zabavo hkrati. Všeč jim je, ker jim vsaka prireditev na tej planoti ponuja nekaj izvirnega in ne gre za klasične veselice, ki bi bile podobne druga drugi. Tudi konjske dirke so pri tem nekaj posebnega in povsem drugačnega, že zaradi prisotnosti konjev in njihovih jezdecov, ko pa se ti podajo še med kole ali v sprint, jih je gledati pravi užitek, veselje in zabava.

Na fotografiji: Jože Krapež, ki se je na konjskih dirkah okrog kolov podal malo drugače - s konjem »Elan«

Foto: Lidija Vidmar

Na fotografiji: Množica zbranih gledalcev dokazuje, da se zanimanje ljudi za ogled atraktivnih konjskih dirk iz leta v leto povečuje

Foto: Lidija Vidmar

Pa pogledjmo, kaj vse smo si letos lahko ogledali. Na dan sobote so mladinci v popoldanskih urah v

neposredni bližini glavnega prizorišča organizirali turnir v malem nogometu, s katerega so kot zmagovalci odšli veterani Primorja. Med samim turnirjem so prihajali konji in njihovi kavboji, ki so se po zaključku nogometa, pomerili v konjskem biatlonu. Za najboljši čas je tekmovalo osem tričlanskih ekip. Vsak član ekipe je moral opraviti dve nalogi, čim boljše streljati z zračno puško in se izogniti kazenskim krogom, v katerega so morali za vsako zgrešeno tarčo, nato pa še čim hitreje prejezditi označeno progo. Malo slabše streljanje je ekipa v sestavi Ivan Mikuš, Aleš Černigoj in Božo NUSDORFER, nadoknadila z odličnim hitrostnim jahanjem in prepričljivo zmaga. Večer je bil namenjen pogostitvi konjenikov in njihovemu druženju in zabavi, ki je trajala pozno v noč. Seveda je bilo potrebno ustrezno poskrbeli tudi za konje. V nedeljo dopoldne so konji lahko prvič preizkusili s koli zakoličeno slalomsko progo. Okrog poldneva so začele pri-

hajati kočije in konji tudi od daleč, z Gorenjske in Dolenjske. Jasnina na nebu je napovedovala lep dan in na prizorišče privabljala prve obiskovalce že dobro uro pred začetkom. Ob 14.00 se je prireditev uradno začela s povorko vozov in konjenikov.

Osemindvajset konjev in konjenikov, razdeljenih v tri kategorije, si je prizadevalo, da bi pravilno in hitro jezdili med slalomskimi količki in prijezdili v cilj kot najhitrejši. Vsak se je na progo podal dvakrat. Tudi letos je med vsemi najhitreje s slalomsko progo opravila nam že dobro znana šestnajstletna Karin Bernik iz Žirov, ki je z lahkoto že drugič zapored pometla z vso konkurenco, tudi moško, in tako ohranila naslov absolutne zmagovalke v spretnostnem jahanju.

Sledil je konjski sprint v dvojicah. Poraženec je iz nadaljnjega boja izpadel, zmagovalec pa se je uvrstil v naslednji krog. Najhitrejša neporažena konja sta se na koncu pomerila v finalnem sprintu. Zmago si je v zadnji adrenalinski vožnji zagotovil Aljaž Černigoj, ki je prehitel Alana Lebana, v boju za tretje mesto pa je zmagala odlična Karin.

Uspela prireditev je na najlepši možen način okronala peto obletnico delovanja našega Društva. Nič čudnega torej, da je zabava z ansamblom Modri val trajala pozno v noč.

Jesen – v znamenju prvega tekmovanja v Sloveniji v smučanju po travi

Po več predstavitev smučanja po travi smo bili pobudniki in organizatorji prvega tovrstnega tekmovanja v Sloveniji sploh. Organizirali smo ga 13. oktobra v Črnem Vrhu, v sodelovanju s Ski Borom v sklopu zaključka sezone v gorskem kolesarstvu in 'downhillu'. Tekmovalci so prihajali iz naših vrst in iz smučarskega kluba Črni Vrh. Da je zmagal tisti, ki je novih smučk najbolj vaje, najbrž ni dvoma. Bravo,

Na fotografiji: Simpatična Kim je s prihodom na prizorišče naznanila začetek konjskih dirk

Foto: Lidija Vidmar

Na fotografiji: Na progi se je vsak jezdec boril za čim boljši čas

Foto: Lidija Vidmar

Na fotografiji: Absolutna zmagovalka v spretnostnem jahanju Karin iz Žirov prejema pokal

Foto: Lidija Vidmar

Jože, čestitke pa gredo tudi drugouvrščenemu Darjanu, tretjeouvrščenemu Arminu in vsem ostalim, ki so zbrali dovolj poguma, da so se na tekmovanje sploh prijavili, kajti četudi naj bi bila sama tehnika smučanja enaka, je občutek na veliko krajših smučeh in na travi povsem drugačen.

Zima nam zopet zre v oči in začeli smo jo tako kot pred letom dni, torej v pričakovanju bele snežne odeje, saj si še vedno najbolj želimo smučanja po naravnem snegu. Sicer pa, zakaj bi se bali, da ne bo snega, saj smo dokazali, da se da smučati tudi po travi.

pogovor z gorjanom

PETER ČESNIK

Miloš Likar

Zanimiva so pota Gorjanov, ki so se razkropili po širnem svetu. Skupno za vse pa je, da so delavni, pošteni in iznajdljivi. Z lahkoto prenašajo tegobe vsakdanjega življenja. To moč nosijo v sebi že od svojih davnih prednikov. Tokrat smo se pogovarjali z enim najstarejših Gorjanov s Predmeje, Petrom Česnikom, ki preživlja svoje dni v Domu starejših v Logatcu. O njem in o njegovih sposobnostih je mnogo napisanega v več knjigah. Takole nam je pripovedoval:

»Sem Peter Česnik, po domače Jurjev Peter, sin Rezke Jurjeve, doma s Predmeje. Rodil sem se 12. februarja 1918. Mama je zelo skrbela zame. Ni se poročila. Stari oče Jurij je imel čevljarstvo delavnico. Mama je v svoji majhni trgovini prodajala tobak, sol in vžigalice. Odraščal sem v Jurjevi družini. Radi so me imeli in me vzgajali v katoliškem duhu. Šest let sem bil ministrant v cerkvi. Leta 1929 me je mama poslala v Alojzijevišče v Gorico. Tam sem bil leto dni. Ker doma ni bilo denarja, sem se moral vrniti. Ostal sem brez sredstev za življenje. K sreči je prišlo na Predmejo italijansko cestno podjetje iz Bologne. Njihova naloga je bila obnoviti cesto od Trnovega nad Novo Gorico do kapele v Zadlogu pri Črnem Vrhu. Cesta naj bi služila vojaškim namenom. Pri tej firmi se je zaposlilo precej Gorjanov in tako se je v naših krajih zmanjšala brezposelnost. Italijani so pripeljali s sabo svoj strokovni kader in gradbene stroje, potrebne za urejanje cest. Pri tem podjetju se mi je uspelo zaposliti. To je bilo leta 1932. Opravljal sem težka fizična dela. Čutil sem, da bi bil sposoben delati tudi v pisarni. Svojo željo sem povedal tudi enemu vodilnih. Ugodil mi je. Po poskusni dobi sem se usposobil za računovodske posle. Cesta je bila dograjena leta 1934. Spominjam se, da je prišel na odprtje tega objekta general, komandant enajstega korpusa italijanske vojske iz Vidma (Udin). Po dograditvi ceste smo se tam zaposleni delavci razšli. Ponujena mi je bila nova zaposlitev. Sprejel sem jo. Postal sem cestar in skrbel za odsek od Vókave bajte nad Predmejo do šole na Kovku, kar znaša približno deset kilometrov. Leta 1938, po treh letih dela, so me odpustili. Vzrok je bil v tem, da nisem imel opravljenih vojaških obveznosti. Na moje delovno mesto so postavili Italijana.

Leta 1939 so me vpoklicali v italijansko vojsko. Najprej sem služil v Toskani, potem pa sem bil premeščen na Sicilijo. Po ponovni vrnitvi v Toskano se je naša divizija izkrcala v Albaniji. Po dobrih dveh letih bivanja v Albaniji je fašistična Italija kapitulirala. Kmalu po kapitulaciji sem dobil zvezo z albanskimi partizani. Priključil sem se jim. Pri njih sem bil več kot leto dni in v tem času bil tudi ranjen. Pripadal sem prvi albanski udarni brigadi. Ko je bil osvobojen severni del Albanije, sem zaprosil za vrnitev v Jugoslavijo. V Makedoniji sem se pridružil slovenski četi prve makedonsko-kosovske udarne brigade, s katero smo prispeli v Beograd.

Vojaška pot me je vodila po mnogih krajih Jugoslavije. Dalj časa sem preživel v Beogradu in Sarajevu. Opravil sem tudi intendantski tečaj oficirske šole vrhovnega štaba narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije in kasneje oficirsko finančno šolo. V enotah KNOJ-a sem bil intendant - finančnik. Upokojil sem se 1. oktobra 1964. Kmalu zatem se s svojo družino vrnil v Slovenijo.

Moje življenjsko veselje je bila smučarija. Smučati sem začel že zgodaj, v mladih letih, in to na Predmeji. Imel sem kar precej smučarsko-organizacijskih sposobnosti. Z mladimi kolegi smo hodili tekmoval v različne kraje po Italiji. Res, bili smo odlični smučarji. Tudi jaz sem se izkazal. Na Lokvah sem na 12 kilometrov dolgi progi osvojil prvo mesto. Postal sem smučarski prvak Soške doline.

Leta 1969 smo s pomočjo domačinov obnovili smučarsko skakalnico na Predmeji. Povečali smo jo s 30 na 40-metrsko. Zgradili smo še 20-metrsko plastično in 30-metrsko leseno skakalnico. Na Rupih smo ustanovili smučarski klub, ki se je uspešno vključil v Smučarsko zvezo Slovenije. V letih 1972 do 1980 sem bil predsednik kluba. Zaradi težav z zdravjem pa sem moral prenehati z aktivnim delom.

Kot smučar sem se udeleževal tudi v državnem merilu. Med drugim sem bil sodnik v Smučarski zvezi Slovenije, smučarski sodnik za vse smučarske discipline v tedanji Bosni in Hercegovini. Bil sem tudi predsednik nadzornega odbora Smučarske zveze Jugoslavije. Na mednarodnem smučarskem tekmovanju mladih na Jahorini sem sodeloval v raznih organizacijskih odborih. Leta 1980 sem prejel priznanje občine Ajdovščina. Ob ustanovitvi Društva GORA so me imenovali za častnega člana Društva.

Po upokojitvi sem se s krajšim delovnim časom zaposlil pri Adria avio kot inventurist. Honorarno sem bil zaposlen tudi pri založbi Borec. Ukvarjal sem se s knjigami. Krajevni skupnosti Predmeja sem podaril približno 500 knjig za njihovo knjižnico. Ta pa ni zaživela, ker niso dobili ustreznega človeka, ki bi jo vodil. Za Osnovno šolo Otlica sem posredoval, da ji Mladinska knjiga pošilja nekatere svoje izdaje knjig. Prejeli so tudi že najnovejše letošnje. Na kraju svojega življenja lahko rečem, da sem srečen, ker imam hišico na Predmeji. Tja, v svoj dragi rodni kraj, sem se z družino vedno rad vračal.«

stanislava bolčina

STANISLAVA (SLAVKA) BOLČINA, ROJ. POLANC

Lojzka Bratina

Gospa Slavka. Prijazna, drobna in dobrega srca. Za svoja leta zelo vitalna in inteligentna. Vsakogar na pragu sprejme z odprtimi rokami.

Že nekaj časa sem imela v načrtu, da bi z njo naredila pogovor za časopis GORA. Vprašala sem jo, če lahko pridem, in takoj je bila za to. Med nama je dokaj velika razlika v letih, poznam jo že iz svojega otroštva. Vedno jo rada obiščem in pogovoriva se o raznih stvareh.

Povejte nam, prosim, nekaj o sebi ...

»Rodila sem se v družini kot deseti otrok, in sicer 2. 10. 1921. Po domače se je reklo pri hiši Pri Polancih - Pri Barbki. Ko sem končala osnovno šolo na Predmeji, sem šla delat v gozd. Čistili smo in pogozdovali. Potem sem šla služiti v Gorico, v neko gostilno. Leta 1940 sem prišla nazaj domov, naslednje leto je umrl oče. Poročila sem se 1942. leta. Mož je bil doma z Rone, Valentin - Zdravko Bolčina. Rojen je bil 1916. leta, umrl pa je 2004.

Živeli smo na njegovem domu. Leta 1943 se je rodil sin Lojze. Naslednje leto so nam požgali hišo in šli smo v begunstvo. Par mesecev smo bili Pri Baskih na Predmeji. Ker pa je sin hudo zbolel, smo morali priti k svakinji Izi v Ajdovščino. Po koncu vojne smo se vrnili nazaj na Predmejo. Obnovili smo požgano hišo, sin Zdravko je rojen leta 1946, hči Klara pa leta 1952.

Mož je kmalu zbolel. Zaradi bolezní smo morali prodati hišo. Preselili smo se v Ajdovščino in kupili hišo v Šturjah, kjer stanujem še danes.«

Povejte nam še kaj o svojem otroštvu, morda kakšen spomin na šolske dni ...

»V tistih časih je bilo veliko pomanjkanje, v šolo smo hodili bosí. Drva za zimo smo čez leto nanosili, saj je bil denar le za najnujnejše. Pri hiši je bilo povsod po več otrok, zato je bilo treba paziti, da so vsi dobili enako.

V šolo smo hodili na Predmeji, nosili smo torbe, sešite iz cunj. Imeli smo že knjige in zvezke - vse seveda v italijanščini. Največje veselje je bilo, ko je zapadel sneg in smo se na torbah spuščali v Lisičko. Tekmovali smo, koga bo neslo najdlje, in ta je bil prvi. Domov smo prinesli raztrgane torbe in bili kregani ...

Pri Županovem šolu smo na poti iz šole igrali igro z gumbi. Doma smo jih skrivaj odrezali, kjer so bili pač prišiti. Na cesti smo v prah narisali krog in vanj od daleč metali gumbe. Kdor jih je vrgel največ v krog, je zmagal. Veliko smo se igrali tudi s kamenčki, tej zabavi smo rekli devetkanje.«

Katerih dogodkov iz mladosti se radi spominjate?

»Na Predmeji je bilo včasih več gostiln. Italijanski karabinjerji so nadzorovali in kaznovali, če se je v gostilni igralo na harmoniko. Zato se je zvečer mladina zbrala v privatnih hišah, kjer so imeli velike izbe: na Dolu, Zakalom, Pri Bizjakih ... Tam smo plesali do ranih ur ...

Premožnejši fantje so se pripeljali tja s kolesom. Jaz in tri moje prijateljice - sosede, takrat stare približno petnajst do dvajset let, smo jim včasih izmaknile kolo. Ob takih prilikah smo se tudi same naučile voziti z njim. Ja, lepi so ti spomini, kje so že tisti časi ...«

S čim ste se ukvarjali v življenju?

Po prihodu v dolino, leta 1958, sem se zaposlila, najprej na Fructalu, nato pa sem bila še petnajst let na Lipi, do upokojitve. Vseskozi sem šivala, predvsem za družino, veliko pa tudi za druge ljudi. Moj hobi so bili gobelini. Zadnje čase slabše vidim, pa tudi roke ne ubogajo več, kot bi hotela ...«

Omenili ste, da ste kot dekle delali v gostilni v Gorici. Kaj ste delali, ali je bilo kaj dobro plačilo?

»V gostilni v Gorici sem bila natakarica, seveda pa sem poprijela tudi za drugo delo, če je bilo potrebno. To je bila velika gostilna, imela je kuhinjo - njena specialiteta so bili raki. Žive so nam dostavljali iz Postojne. Kjer je sedaj avtobusno postajališče na spodnji Ajševici, je stalo veliko korito. V njem so bili raki v vodi. Pripravljalo se jih je po naročilu. To je bilo v letih 1939 - 1940, tedaj ni bilo meje.

Plačilo ni bilo slabo, dobila sem tudi napitnino. Ob nedeljah mi je kapnilo v žep tudi po 60 lir. Dela je bilo zelo veliko, saj je bilo na vrtu kar 60 miz, največkrat so bile vse zasedene. Bilo nas je več zaposlenih. Pomagali pa so tudi domači.«

Potem je kmalu začela vojna ...

»Leta 1940 sem prišla domov, umrl mi je oče in začela se je vojna. Mož je bil poškodovan pri vojaki. Prišel je domov na dopust. Marca meseca 1943 so ga prišli aretirati Italijani in ga odpeljali v Italijo v vojsko. Nazaj se je vrnil 25. julija istega leta in odšel v partizane. Mož je bil v partizanih na komandi mesta po raznih krajih: v Čepovanu, Cerknem ...

Opisala bom dogodek, ki se mi je zgodil med vojno. K nam je prišel kurir z nalogo, naj nesem pismo v Čepovan. Tam naj bi se nahajal tudi moj mož Zdravko. Odpravila sem se na pot, sama. Tja sem prišla ravno v času, ko so se partizani umikali na drugo mesto. Nikogar nisem dobila. Nato je prišel komandant 30. divizije, naslednji dan smo šli v Cerkno. Ker je bil most v Dolenji Trebuši porušen, smo morali naokoli čez hribe in prepade. Zvečer smo prišli v Cerkno, nato smo šli v Zakriž. Tam sem prespala pri nekih ljudeh in drugi dan odšla proti domu.

Pokazali so mi pot, kod naj grem po bližnjici. Prišla sem na Reko, potem v Šebrelje, ki so bile požgane. Tam sem srečala partizana, ki je povedal, da je komandant Vojkove brigade. Naslednji dan je imel pot na Otlico. Sama sem se vračala prek Oblakovega vrha na Vojsko, nato prek Mrzle Rupe čez Javorče do Starih Lazov. Po hudih naporih sem bila spet na Predmeji. To je bilo v začetku septembra leta 1944.«

Ali se iz vaših mladih let spomnite kakšnih zanimivih ljudi ...

»Najbolj se spominjam Barbe z Vrha. Dočakala je 99 let, čeprav je vedno govorila, da jih bo 105. Njen vnuk je bil Drec z Vrha. Starši so mu majhnemu umrli in živel je pri njej - stari mami. Ko je odrasel, je šel v Ameriko. Po nekaj letih se je vrnil in skočil z mosta v Čavnu ter se seveda ubil ...«

Kakšna se vam zdi razlika med tedanjim in sedanjim načinom življenja?

»Kot dan in noč. Težko je verjeti iz pripovedovanja, če nisi sam doživel. Včasih ni bilo denarja, pa tudi v trgovinah so nudili le osnovne stvari. Danes pa ne vemo več, kaj bi si še privoščili. Nikakor pa ne želim, da bi se taki časi ponovili. Zadovoljna sem, ker so vsi moji otroci preskrbljeni in uspešni v življenju. Imam sedem vnukov in sedem pravnukov ...«

Ali nam izdate recept za tako lepo in visoko starost?

»Potrebna je zmernost pri vseh stvareh. Živela sem skromno, a nenehno v gibanju. Še danes sem samostojna in si vse naredim sama. Skoraj vsak dan grem peš na pokopališče in nazaj, kar znese približno dva kilometra. Rada grem tudi na sprehod v Grivče, mimo Fužin in spet v Šturje ...«

... Pri njej sem bila več kot dve uri. Minili sta kot bi trenil. Skupaj sva popili kavico in še malo poklepetali, kar tako ... Preden sem odšla, sem jo še fotografirala, za Goro, je rekla ... Zahvalila sem se ji za gostoljubje, pospremila me je do vrat in rekla, naj kmalu spet pridem ...

Gospa Slavka! Trdna gorska korenina. Samo želimo si lahko, da bi bili pri njenih letih tudi mi taki, kot je ona. Še veliko zdravih let med vašimi dragimi!

**MENJALNICA • BORZNO POSREDOVANJE
TRAFIKA - TRGOVINA**

Zvonka

- odkup in prodaja delnic podjetij in PID-ov
- prepričajte se, da je pri ZVONKI postopek najhitrejši in najugodnejši
- sočasno lahko izbirate med bogato ponudbo usnjenih izdelkov
- PRI ZVONKI DOBITE ČASOPIS GORA IN ZBORNİK MATI GORA

Goriška cesta 23 - C2, Ajdovščina, tel.: (05)36-89-077

spominsko obeležje

SPOMINSKO OBELEŽJE V SPOMIN NA TRAGIČNO NESREČO FANICE VELIKONJA, KI SE JE LETA 1953 PONESREČILA PRI NABIRANJU MALIN

Emil Velikonja

Na fotografiji: Fanica Velikonja

Foto: Arhiv družine Velikonja

15. septembra 2007 smo se vsi Madlčevi zbrali v Paradani. Ob cesti, ki pelje od Iztokove kočice proti Smrekovi dragi (Paradanska cesta - Paradane strasse), je nastalo novo obeležje. Obeležje je postavil naš oče Marjan Velikonja – brat tete Fanice. Teta Fanica se je rodila 20. februarja leta 1929 in umrla na dan nesreče – padca pri nabiranju malin, 7. septembra 1953.

Najmlajši član družine, Uroš, je na kraju samem spregovoril in povedal:

»Spoštovani!

V zborniku Mati Gora je zapisano: »Naša Gora je kot usoda. Če se na njej rodiš, si obsojen na vračanje. In na brezpogojno ljubezen.«

In prav usoda je pred 54-imi leti, tu, v Paradani, Gori iztrgala mlado življenje, življenje naše Fanice. V cvetu mladosti je s seboj odnesla svojo Goro, njen krušljivi kamen, kamnite griče in vrlovce in vse to, in še tisto neizrekljivo je odnesla v onostranstvo. A neustavljivo jo ves čas vleče nazaj, in vrne se vsak zagotovo ... Tako je danes naša Fanica tukaj z nami.

Prav lep, čaroben, zgodnje jesenski dan se je v ranem jutru prebujal 7. septembra 1953. leta. Ti, Fanica, Rozina Zaklančerska in njena hči Valerija ste tistega dne tu v Paradani brale maline.

Tiste maline, ki so tako dobre in tako omamno dišijo. In veliko gorjanskih rok jih je nabiralo tod naokoli, da so si za skromno življenje prislužili kakšen dodaten zaslužek. V časopisu, ki je izhajal za časa Italije, takrat, ko si ti hodila v šolo, sem prebral, da so bile Gorjanke najboljše nabiralke malin. In skozi 400 let so Gorjanke dajale Gori življenje, življenje, ki ga vidi vsak izmed nas, ko se ozre na robu Gore na »mater«, in tudi jaz, ko se srečam z njenim obrazom in zaprem oči – vidim tebe, Fanica.

In tako kot skopa prhka prst tukaj na Gori, v sebi skriva čudežno moč. Le za ščepec jo je v skalni poki in že iz nje požene prelestna roža. Tako za vedno živiš tudi ti z nami ...

Dovolite mi, da se zahvalim vsem, ki ste danes tukaj, posebno pa gospodu ing. Silviju Blaju, ki je od nas vseh najbolj neposredno doživel to nesrečo. Zato ga naprošam, da nam pove kaj več o tistem dogodku.

Zahvaljujem se tudi gospodu vojaškemu kaplanu Milanu Preglju za blagoslov.

Kot najmlajši član družine bi se rad zahvalil vsem članom naše družine, še posebno pa očetu Marjanu (bratu pokojne Fanice), ki je dal pobudo za postavitve tega znamenja. S spoštovanjem do Fanice in naše družine pa je na nas mlajših obveznost, da bomo zanj zgledno skrbeli.«

Ta dan je bil v Paradani prisoten tudi inženir gozdarstva, gospod **Silvij Blaj** iz Idrije, ki je tiste usodne dni, kot mlad gozdarski strokovnjak, delal v teh krajih in prebival kar v Iztokovi koči. Ob klicu na pomoč se je hitro odzval in takole je pred nami strnil svoje spomine:

»V začetku septembra me je poklical gospod Marjan Velikonja s povabilom za udeležbo pri posvetitvi spominskega obeležja njegovi sestri Fanici. Ponesrečila se je predavnimi leti, v Paradani, nad znano Ledeno jamo.

Moj prispevek pri tem dejanju naj bi bila kratka pripoved o tem nesrečnem dogodku, ki sem mu bil delno priča. Zbrana ožja družina namreč ni poznala okoliščin in poteka reševanja, zato sem se jim rad pridružil.

Na fotografiji: Marjan Velikonja ob spominskem obeležju

Foto: Emil Velikonja

Na fotografiji: Obeležje

Foto: Emil Velikonja

Leta 1953 sem bil iz Idrije, kjer sem bil tedaj zaposlen, premeščen na Gozdno upravo Predmeja. Sodeloval sem v strokovni ekipi, ki je pripravljala terenske podatke za revizijo gozdno gospodarskega načrta za to enoto.

Terenska dela so potekala po celotni površini gozdov tega dela Trnovskega gozda. Pričeli smo v okolici Smrekove Drage, na mejnem območju z gozdovi Idrije.

Najprej sem bival v Anini koči, nato pa pretežno v Iztokovi koči pod Golaki, kjer je bilo do pozne jeseni zaradi pogostega obiska planincev in boljših bivalnih pogojev kar znosno. Pretežno pa sem le ostajal sam, takšni pozni popoldnevi pa so bili kar puščobni.

Sedmega septembra sem po prihodu iz Idrije in delovnem dnevu na terenu tik pred mrakom legel k počitku. Ta pa ni trajal dolgo. Zaslišal sem klice na pomoč. Po spominu, ki me je spremljal še dolgo potem, je bila to mlada prijateljica ponesrečenke. Povedala mi je, kaj se je zgodilo. Mislim, da z njo skoraj nisem govoril. Pograbil sem odejo in po poti, ki mi jo je nakazovala, sva odšla v gozd, kjer se je prijateljica pri nabiranju malin ponesrečila. Dolgo sva hodila po Paradanski cesti, nekje na sredini pa sva se spustila globoko pod cesto. Tako težak in skalnat teren je v Trnovskem gozdu težko najti. V večjih odprtinah med drevesi je bilo ogromno malin. Če le-teh ne bi bilo, se dekleti ne bi plazili po tem odročnem predelu. Kasneje sem neštetokrat premišljeval o tem, kako me je dekle pripeljalo do ponesrečenke. Ob skorajšnjem mraku sva bila pri njej. Ležala je na pol nezavestna in ječala. Zgledalo je, da je pri padcu preko skalovja udarila s temenom ob brento, ki jo je nosila na hrbtu. Nesrečnico sem zavil v odejo in si jo oprtal na ramena, saj druge izbire ni bilo. Vseskozi je ječala, v krčih se je popolnoma iztegnila in spet upadala in se me oklepala okrog ramen. To je trajalo in trajalo do ceste nad nama in še po neskončno dolgi cesti do pred Strgarijskega klanca. Tam je vodila strma steza do koč, bližnjica. Hudo je bilo za oba: zanjo polno hudih muk in trpljenja, zame skoraj nečloveškega napora. Želel sem si le cilja, čimprej doseči koč, odložiti trpeče deklet in poiskati novo pomoč. Z zadnjimi močmi mi je to uspelo. Položil sem jo na leseno klop dnevnega prostora. Prižgal sem svečo in prijateljici ponesrečenke, ki se je molče prestopala za menoj, dejal, naj počaka ob prijateljici, da grem na Predmejo po pomoč.

Strgarijski klanec se mi je zdel neskončno dolg. S kolesom ob sebi sem hitel po strmini, da bi čimprej došel do dela poti, kjer se bi lahko peljal. Ko sem ob šibki svetlobi žepne svetilke brzel navzdol proti glavni cesti, sem prebil gumo starega kolesa. Sledila je lahko le še hitra hoja in tek do gozdarske uprave na zahodnih vratih, vstopu na Predmejo.

Sedaj sem jaz klical na pomoč pri prvih hišah. Ni bilo odziva. Tekel sem vse tja do hotela. Tam šele mi je uspelo prebuditi moškega, ki sem mu povedal, kaj se je zgodilo. Nisem poznal ponesrečenke niti njene prijateljice, pa tudi moža, ki sem ga prebudil, ne. Bila je več kot polnoč, ko sva se - ne spomnim se več, ali sama ali je bil z nama še kdo – podala s konjsko vprego proti koči, nazaj pod Golake. Pot je bila dolga, ker smo morali preko Nagnovca in Male Lazne priti do položnejše poti, ki je vodila do vrha Strgarijskega hriba. Bilo je pol treh zjutraj, ko smo prispeli v koč. Ob rahli svetlobi izgorevajoče sveče je bil obraz ponesrečenke bled in miren. Minili so neskončni krči, ki so se tako grozno pojavljali ob prenosu. Videli smo, da deklet ni zdržalo vsega hudega, ki jo je doletelo.

Z veliko pazljivostjo smo jo prenesli na voz z vprego. Prizadevni možki, ki ga je čakala žalostna pot nazaj, je brez besed odpeljal. S prijateljico ponesrečenke, ki je bedela ob umirajoči, nisem utegnil niti spregovoriti.

V naslednjem tednu sem izvedel, da je bilo ponesrečeno dekle Fanica Velikonja - Madlčeva. Njen mlajši brat Ivan mi je pred tem celo pomagal pri meritvah v gozdu.

Dva tedna po tragičnem dogodku sem se preselil v stavbo gozdne uprave, kjer sem do zime nadaljeval s svojo delovno zadolžitvijo. Povedali so mi, da je bil možki, ki mi je pomagal v tisti grozni noči, Viktor Likar, ki je bil nekakšen krajevni predstavnik.

Staršev Fanice nisem nikoli spoznal. Zdelo se mi je, da so bili ob tragičnem dogodku tako zelo na tleh, zato niso nikoli navezali stika z mano. Gozd v Paradani je iz njihove družine iztrgal njihovo drago hčer, ki je bila ravno pred tem, da si ustvari svojo družino, pa je kruta usoda to preprečila.

Ko smo z gospodom Marjanom in njegovo veliko in častitljivo družino stali ob lepem spomin-skem obeležju na Paradanski cesti, sem poskušal opisati del te težke zadnje Faničine poti k svojim najdražjim. Z vsemi njenimi sorodniki sem globoko sočustvoval in bil hvaležen, da sem jih spoznal.

Ob tej priložnosti sem tudi izvedel, da je bila Faničina prijateljica celo malo starejša od ponesrečenke in ne mlajše dekle, ki sem jo imel v spominu. Tudi to priča o tem, kako je bila vsaka moja misel v trenutkih reševanja usmerjena v to, kako Fanici čim hitreje pomagati, in je bilo vse ostalo drugotnega pomena.

Lepo obeležje bo za vedno spominjalo na mlado Fanico. Tudi prelep kip, ki krasi Goro na enem najlepših prostorov na poti po robu, izjemno sočutno slavi dekleta in žene Gore. Meni osebno poleg tega simbolizira tudi Faničino trpljenje, ki jo je s tako krutostjo doletelo.»

150 let od smrti Josefa Ressla

JOSEF RESSEL: 1793–1857

Emil Velikonja

Letos mineva 150 let od smrti Josefa Ressla – izumitelja ladijskega vijaka in med drugim tudi projektanta ceste na Predmejo. Bil je začetnik načrtnega gospodarskega izkoriščanja gozdov in pogozdovanj Krasa. Številni spomeniki in obeležja po vsej Evropi - eden celo v Washingtonu - spominjajo na njegovo bogato znanstveno delo. V Sloveniji so, kot mi je znano, štirje. Eden tudi na Predmeji.

Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Josef_Ressel

Letos mineva 150 let od smrti znanega izumitelja in gozdarskega strokovnjaka v takratni Avstro-Ogrski monarhiji. Njegovo življenje je še kako povezano s Slovenijo in posredno tudi z Goro.

Leta 1809 je začel dveletni artilerijski študij pri 4. artilerijskem regimentu v Českih Budjevicah, kjer se je izpopolnil v algebri, geometriji in trigonometriji. Šolo je uspešno končal, vendar zaradi slabotne telesne kondicije ni bil sprejet v vojaško službo. V letih 1812-14 je obiskoval dunajsko univerzo, saj je hotel študirati medicino. A izpopolnjeval se je v državnem računovodstvu, kemiji, veterini, agronomiji, hidravliki, arhitekturi itn. Bil je Prešernov sodobnik, v študentskih letih je na študiju na artilerijski akademiji uporabljal učbenike znanega slovenskega matematike Jurija Vege. Za računanje pa je uporabljal njegove logaritemske tablice.

Josef Ressel se je rodil 29. junija 1793 v češkem mestu Chrudim in umrl v Ljubljani, 9. oktobra 1857. Kot gozdarski inženir je služboval tudi v Istri in na Slovenskem. Izhajal je iz revne družine, zato si je moral denar za študij služiti sam. Med študijem so starši namreč obubožali in ga niso mogli več podpirati. Josef je želel z risanjem in lepomisom preživeti sebe in starše, a je moral leta 1814 univerzitetni študij prekiniti. Po očetovem nasvetu je zaprosil za štipendijo na novoustanovljeni gozdarski akademiji v Mariaburgu pri Dunaju. Odklonjen je bil s pojasnilom, da je zdravstveno nesposoben. Prijatelj Jelinek, sicer sluga v cesarski palači, je cesarju Francu I. izročil Resselovo risbo - miniaturo, ki je prikazovala bitko pri Leipzigu, l. 1813. Cesar je bil navdušen, izplačal je honorar in Josefu omogočil dveletni študij na gozdarski akademiji.

Prva priložnost po končanem študiju se je mlademu gozdarskemu inženirju ponudila prav na slovenskih tleh. V takratni deželi Kranjski je bil med leti 1817 in 1820 zadolžen za nego in izkoriščanje gozdov. Deloval je na območju Novega mesta, Kostanjevice na Krki in Pleterij. Pri vrednotenju Resselovih dognanj in prizadevanj je treba upoštevati takratno okolje njegovega delovanja. Na jugu Avstrije - dežele, ki ji je industrijska revolucija komaj odpirala okno v svet, katere pokrajini še ni povezala železna cesta, kjer ni bilo velikih kulturnih središč s knjižnicami ipd. - je Ressel razmišljal na presenetljivo sodoben način, z upoštevanjem smotrne uporabe energije in surovin.

V Novem mestu je v začetku leta 1820 sodeloval pri pripravi praznovanj in proslave ob 52. rojstnem dnevu cesarja Franca I. Bil je scenarist in režiser proslave, posvečene temu dogodku. Naučil se je tudi slovenskega jezika. Po premestitvi na delo v Trst istega leta je med leti 1824 in 1828 služboval v Ljubljani.

Trst je kot obmorsko mesto na življenje mladega strokovnjaka še posebej vplival. Tu je razvil idejo o ladijskem vijaku in ga v morju uspešno preizkusil. Ladijski vijak je patentiral leta 1827. V takratnem času so gozdove pojmovali kot neizmeren vir lesa. Gozdove so dobredno ropali, zato so le-ti z leti propadali. Delovanje erozije in nezmožnost lastnega obnavljanja gozdov so imeli velike ekološke posledice. Nujnost uporabe znanstvenega pristopa v tej veji gospodarstva je Resselu in nekaterim njegovim somišljenikom odpirala nove smeri razvoja te panoge. Začeli so z dolgoročnim načrtovanjem gospodarjenja z gozdovi. Tu je Ressel prednjačil. Njegov slovenski sodobnik je bil Jože Koller. Po smrti Josefa Ressla je Koller nadaljeval njegovo delo in tudi dokončal projektiranje in izgradnjo druge ceste v Trnovski gozd, od Solkana do Trnovega.

Novost, ki jo je v gospodarjenju z gozdovi vpeljal mladi gozdarski inženir, je bila tudi ta, da je načrtoval letni posek gozda do količine enega odstotka od vse lesne mase. Izračunal je, da naravni letni prirastek zapolni količino posekanega lesu.

Ressel je tudi pisal in med drugim leta 1842 objavil razpravo o pogozdovanju v Istri. Sem spada tudi del današnje slovenske Istre. Obnovo istrskih gozdov je načrtoval v takem obsegu, da je

Na fotografijah: Spomeniki in obeležja Josefu Resslu v Sloveniji: v Kostanjevici na Krki (Foto: Rajko Florjančič, tehnična podpora: Jože Rojec), ob Aškerčevi ulici v Ljubljani, na ljubljanskem Navju in na Predmeji
Foto: Elvica Velikonja

Na fotografiji: Informacijska tabla ob Resslevi poti v Kostanjevici na Krki
Foto: Rajko Florjančič, tehnična podpora: Jože Rojec

takrat to pomenilo največjo gospodarsko investicijo v južnem delu monarhije. Njegova prizadevanja pri pogozdovanju kraškega sveta z želodom pa niso bila najbolj uspešna. Njegove pionirske dosežke je dopolnil Jože Koller, ki je metodo izpopolnil z vmesno kulturo črnega bora in s tem ustvaril temelje za uspešno pogozditev Krasa.

Josef Ressel je imel dve ženi. S prvo, Hrvatico Jakopino Orebič, je imel tri otroke, po njeni smrti se je poročil s Slovenko Terezijo Kastelic in z njo imel še sedem otrok.

Usodnega oktobra leta 1857 ga je življenjska pot spet pripeljala v Ljubljano. Nastanil se je v hotelu Bavarski dvor, kjer je v noči med 9. in 10. oktobrom zaradi vročinske bolezni (najverjetneje kolera ali tifus) tudi umrl. Pokopan je bil v Ljubljani. Njegovi posmrtni ostanki so bili večkrat prekopani, na mestu prvega groba pa še danes stoji dokaj skromen pomnik.

Iz navedenega in poznavanja dela Josefa Resslera lahko sklepamo, da je njegovo delo še kako zaznamovalo tudi življenje Gorjanov. S prvo cesto je Goro približal Dolini. Rezultati njegovega znanstvenega pristopa pri gospodarjenju z gozdovi pa so omogočili Gorjanom predvsem intenzivno izkoriščanje Trnovskega gozda v prejšnjem stoletju. Moški so lahko delali v gozdu in s tem preživljali številne družine. Prebivalstvo je ostajalo na Gori. Sicer bi bilo izseljevanje z Gore verjetno veliko večje in vprašanje je, kakšna bi bila danes njena podoba.

Viri:

Ljubo Čibej, Zbornik Mati Gora, 2001

Dr. Sandi Sitar, Delo, avgust 2007

http://sl.wikipedia.org/wiki/Josef_Ressel

umetniki na sinjem vrhu

UMETNIKI ZA KARITAS

Jožica Ličen

Domačija Hieronima Vidmarja na Sinjem Vrhu je med 13. in 17. avgustom letos gostila že 13. likovno kolonijo Umetniki za Karitas, ki je potekala pod geslom »Ne zavrzi me v času starosti, ko gre moja moč h koncu, me ne zapusti!« (Ps 71,9). Izkupiček prodanih del bo namenjen gradnji Doma Karitas za starejše in bolne.

Namen vseh likovnih kolonij Umetniki za Karitas je: druženje umetnikov v duhu podarjanja talenta, znanja in časa za druge; potovanje prodajnih razstav s prenašanjem osnovnega sporočila Karitas in plemenitenje s kulturo današnjega časa in prostora; z izkupičkom prodanih del podpora določenega programa, letos je to gradnja Doma Karitas za ostarele in bolne.

Karitas se pri svojem delu srečuje tudi s problematiko starejših in bolnih, predvsem tistih, ki zaradi starostnih težav ali bolezni ne zmorejo več živeti doma, v obstoječih ustanovah pa je pomanjkanje prostora postalo že akutno. Čakalne vrste se že merijo v letih. To problematiko zaznava tudi država, ki je letos objavila razpis za podelitev koncesije novim domovom za starejše. Karitas se bo na ta razpis prijavila in, če bo izbrana, bo skupaj s širšo družbeno skupnostjo poskušala zapolniti to pomanjkanje. Program v Domovih Karitas temelji na krščanskih vrednotah, kar daje starejšim in bolnim tudi možnost izbire, kje in kako bodo preživljali starost.

Izbrani udeleženci letošnje kolonije so bili: **ZVEST APOLLONIO, LUCIJAN BRATUŠ, MILENA GREGORČIČ, ANDREJ KOSIČ, LASZLO NEMES, MARIJANA PRELOG, NANDE RUPNIK, PREDRAG SZILVASSY, VELJKO TOMAN, MIRA URŠIČ.**

V sredo, 15. avgusta, so se udeležencem pridružili še nekateri udeleženci lanske kolonije, posebna gosta pa sta bila slikarja, ki sta kljub invalidnosti prepoznavna v likovnem prostoru doma in po svetu. To sta Vojko Gašperut – Gašper in Ivan Stojan Rutar. Zvečer so vsi skupaj sodelovali v **Pogovoru o umetnosti in dobrotelosti**, ki ga je vodila Zlata Kraševc.

V četrtek, 16. avgusta, je bil **DAN ODPRTIH VRAT**. Tudi tokrat se je izkazalo, da so umetniki ljudje, ki se radi družijo in tudi skupaj ustvarjajo oz. podarjajo svoja dela. Ta dan jih je na Sinji Vrh prišlo in darovalo svoj likovni zapis kar 70. Bila so znana imena slovenske likovne scene, razni amaterski slikarji, razveseljiva pa je bila udeležba mladih dijakov in študentov likovne šole. Zvečer je bila **predstavitve slikarjev in kulturni program**. Nastopili so Mladi z Gore, Sašo in Robi z mežnarji, prisotne sta pozdravila koprski škof Metod Pirih in ajdovski župan Marijan Poljšak, v imenu Karitas je spregovoril ravnatelj Matej Kobal, projekt Umetniki za Karitas, udeležence in nastala likovna dela sva predstavili z likovno kritičarko Anamarijo Stibilj Šajn.

Nekaj odmevov:

- **Zvest Apollonio**, ak. slikar in upokojeni prof. ALU, je povedal, da se dobrotelnih kolonij rad udeležuje tudi zato, da svojim učencem (mimogrede - na tej koloniji so bili kar štirje njegovi

bivši učenci) z zgledom pokaže, da je potrebno svoj talent razdajati za druge. Pravi, da je bilo vse tako pozitivno, da še nikoli ni v tako kratkem času naredil toliko slik;

- **Lucijan Bratuš**, ak. slikar in prof. na ALU v Ljubljani: »Sedanji tempo življenja mi ne nudi časa niti za slikanje niti za sočloveka, zato prihajam na dobrodelne kolonije, ker tam doživim oboje.«
- **Laszlo Nemes**, ak. slikar z Madžarske: »To povabilo je zame izziv za prenašanje naše kulture k vam in vaše k nam.«
- **Nande Rupnik**, ak. slikar in terapevt v PB v Idriji: »Dobesedno sem eksplodiral, na nebeseden način, z barvo in čopičem sem pokazal, kaj čutim. Prevzel me je Sinji Vrh, prevzele so me stiske ljudi ...«; zanj pa je bil največji izziv njegov 3-letni vnuk, ki je njemu ob bok naredil sliko, primerno za vsako galerijo;
- **Andrej Kosič**, slikar akvarelist iz Gorice: »Pri mojem trgovskem delu bi bila praznina, če ne bi našel notranje harmonije prav v slikarstvu. Moto letošnje kolonije pa me je pritegnil tudi zato, ker se človek vsak dan sooča z boleznimi, ki jih prinaša starost.«

In rezultat tega druženja:

- 10 udeležencev je za namen kolonije ustvarilo 39 slik, njihovo vrednost so umetniki, skupaj s strokovnim svetom kolonije, ocenili na 24.000 EUR;
- 70 udeležencev Dneva odprtih vrat je podarilo 82 likovnih del, katerih ocenjena vrednost presega 15.000 EUR.

Razstava je bila na Sinjem Vrhu na ogled do sredine septembra, ogledali so se že tudi prvi kupci. Prvo odprtje razstave z izdajo kataloga je bila 24. novembra na Dvorcu Zemono pri Vipavi, v sklopu prireditvev v Tednu Karitas. Nato se je začel drugi del projekta, to je potovanje prodajnih razstav, ki bodo po Sloveniji, zamejstvu, dogovarjamo pa se tudi za razstavo na Madžarskem.

Karitas, ob pomoči podpornikov programa, poskrbi za kritje stroškov bivanja umetnikov, nakup platen in barv ter izdajo kataloga.

Ob tem gre posebna zahvala Občini Ajdovščina, ki iz sredstev za kulturo že vsa leta podpira izvedbo kolonije. Vsa organizacijska dela in strokovna pomoč, kot tudi potovanje prodajnih razstav po galerijah in drugih razstavnih prostorih, se v duhu Karitas opravi prostovoljno.

Umetnik – udeleženec kolonije je naprošen, da v primeru nastanka več likovnih del Karitas podari vsaj dve. Organizator ne postavlja pogojev likovnega izražanja, neobvezujoče pa je geslo,

Na fotografiji: Udeleženci letošnje likovne kolonije Umetniki za karitas na Sinjem Vrhu, ob gostitelju Hieronimu Vidmarju

Foto: Arhiv Jožice Ličen

ki je naravnano na temo pomoči. Posebnost likovne kolonije Umetniki za Karitas je prav Dan odprtih vrat, ki daje možnost vsem slikarjem, ki sicer niso izbrani kot udeleženci, želijo pa svoj likovni zapis darovati za dobrodelni namen kolonije.

V dosedanjih 12. likovnih kolonijah je sodelovalo 533 avtorjev z 936 likovnimi deli. Beležimo več kot 120 prodajnih razstav doma in v tujini. V lanskem letu je bil izkupiček namenjen mladim družinam in je osnova za sklad Nazareška hišica. Razstave so s Sinjega Vrha potovale na Dvorec Zemono pri Vipavi, v Galerijo Ars v Gorico, Galerijo Družina v Ljubljano, Avditorij Portorož, Peterlinovo dvorano v Trst, na Dneve odprtih kleti v Dornberk, hotel Kanin v Bovec, sedaj so razstave v treh hotelih v Kranjski Gori. Potovanje in predstavitev likovnih del je povežalo številne kulturne delavce, kupce, sodelavce Karitas, predvsem pa ljubitelje lepega in dobrega.

pohod po dolu gor in dol

SE VIDIMO OB LETU OSOREJ

Dušan Brus

9. septembra smo na Predmeji v okviru planinske sekcije Društva GORA organizirali prvi množični pohod po tematski poti »POT PO DOLU GOR IN DOL«.

Zbudili smo se v lepo nedeljsko jutro. Takoj po jutranji kavici sem se odpravil v Tiho dolino, kamor so pričeli prihajati tudi drugi člani društva, da začnemo s pripravami za sprejem pohodnikov. Prvi pohodniki so prišli že okrog osmih, vpisovanje je trajalo približno eno uro. Pred odhodom so jim nekaj besed namenili člani društva, in sicer predsednik društva Zvonko Žonta, Edo Pelicon in Franc Černigoj, soustanovitelj te poti in ob tej priložnosti tudi

Na fotografiji: Na Lasku

Foto: Edo Pelicon

glavni vodič po njej, pomagali pa so mu tudi Elvica Velikonja, Emil Velikonja in Slavko Vidic. Pohod smo pričeli na Rupi, nadaljevali pa proti Korenini, kjer so najvišje ležeče domačije na Predmeji. Tam smo uživali v pogledu po vsej planoti in Slavko nam je povedal nekaj zanimivosti o njej. Pot smo nadaljevali navzdol mimo Sedeja, Bevka, Romane, Brusa, do Bajte in naprej do Laska. Tam smo naredili majhen postanek, Franc pa nam je razložil pomen besede 'lask' in spregovoril o legendarnem divjem lovcu ali po domače 'raušicu Lskarju'. Od tam smo odšli na Predmejo, kjer stoji spomenik Josefu Ressleru, znanemu izumitelju ladijskega vijaka in tudi graditelju zelo zahtevne ceste od Lokavca do Predmeje. V bližini je postavljen tudi spomenik vodi – vodovod, ki z vodo oskrbuje naselja na Gori. Vodovod na Goro so gradile kar štiri države: Avstro-Ogrska, Italija, Jugoslavija in Slovenija, pa tudi Evropska unija.

Ustavili smo se tudi pri Ruski kapelici, ki je bila postavljena v spomin ruskim ujetnikom, zanimiva pa je tudi zgodovina samega kraja Predmeja.

Naš pohod se je nato nadaljeval na Križc, kjer je spomenik Materi Gorjanki, ki je bil postavljen ob 400-letnici prve naselitve Gore (1601-2001) in simbolično ponazarja trpljenje žensk na Gori skozi stoletja. Od tu smo krenili do Bošnarjevega brezna, kjer prebiva Spaka Kulaka. Bajko o njej nam je povedal Franc Černigoj, v domačem narečju, tako kot jo zna le on.

Naprej nas je pot vodila na Šunik, kjer nam je Elvica Velikonja predstavila rožo hladnikovko in drugo cvetje naše Gore. S Šunika smo prišli na planinsko pot, po kateri poteka Slovenska planinska transverzala, po kateri pridemo vse do Orlovce, kjer je nekoč gnezdil planinski orel. Imeli smo tudi veliko srečo, da smo prav ta dan lahko opazovali tri orle v letu nad nami. Na Orlovci se spojita dve poti; tista, ki pripelje iz doline, in ta, ki pelje po robu naše planote in se nadaljuje na najvišji vrh – Dolski Maj. Z Orlovce do Maja vodi t. i. Kučanova pot, poimenovana po Milanu Kučanu, ki se je kot predsednik

Slovenije na povabilo Društva GORA udeležil odprtja te poti. Na Dolskem Maju se nahaja vpisna knjiga, o samem kraju pa nam je nekaj zanimivosti povedal tudi Emil Velikonja.

Pri Blažeškem pilu so nas žejne s pijačo pričakali še drugi člani društva. Ustavili smo se tudi pri grobnici, kjer je pokopanih 367 padlih borcev. Obiskali smo še en pomemben kraj – spominski park na Hotelu, kjer so letos v spomin artilerijcem IX. korpusa postavili top.

Pred vrnitvijo na Rupo smo obiskali še Ledenico, iz katere so včasih rezali led in ga za različne potrebe vozili vse tja do Trsta.

Na Rupi nas je v na novo postavljenem šotoru že čakal topel obrok, ki smo ga poplaknili s pijačo, za dobro vzdušje pa so poskrbeli Filip Vidmar s harmoniko, njegov brat Ciril z basom in Božidar Vidic s kitaro. Veseli smo si obljubili, da se ob letu osorej spet srečamo, kajti udeležba je bila odlična, saj nas je bilo približno 150.

Za izvedbo projekta se še posebej zahvaljujemo vsem, ki so nam omogočili tako množičen pohod, Francu Černigoju za izčrpno predstavitev zanimivosti tudi v domačem narečju ter vsem tistim članom, ki so z delom pripomogli, da je pohod tudi organizacijsko tako lepo uspel.

Na fotografiji: Vrh Jone

Foto: Edo Pelicon

Na fotografiji: Pri spomeniku ruskim ujetnikom

Foto: Edo Pelicon

kulinarični kotichek

LETO JE SPET NAOKOLI

Lojzka Bratina

Adventni čas je že mimo in na venčku smo ugasnili vse štiri svečke. Od lanskega silvestra se bo zdaj pa zdaj čas zavrtel za 360 stopinj in spet bo tu novo leto.

Kako kratko je eno leto - v njem se zgodi na tisoče dogodkov. Lepe in prijetne si zapomnimo, slabe pa skušamo pozabiti.

Vsak dan se je kaj novega dogajalo tudi v naših loncih: ko smo nekam hiteli, smo skuhali kaj na hitro. V dneh, ko smo imeli več prostega časa (tega je žal vedno manj), smo se kuhi bolj posvetili. Ustvarjali smo morda prave kulinarične mojstrovine.

V lanski zadnji številki GORE smo pisali o predlogih za silvestrsko večerjo.

Letos pa sem se odločila, da napišem predlog za božično kosilo. Naj bo bolj lahka jed, saj smo šli ponoči pozno spat, potem ko smo se vrnili od polnočnice.

Morda je jed na prvi pogled malce zahtevna, toda lotite se je kar pogumno, saj vem, da vam bo uspela.

Pripravili bomo **GRATINIRANE POSTRVI Z MOZZARELLO**

Za štiri osebe potrebujemo:

2 za peko pripravljene postrvi po 40 dag,

sol, beli poper,

malo limoninega soka,

5 dag olivnega olja,

2 bučki - bolj majhni,

15 dag mozzarelle,

5 dag naribanega parmezana,

pol čebule,

20 dag dolgozrnatega riža,

košček masla,

5 dag mandljevih lističev,

3 dag sesekljanih pistacij,

papir za peko,

peteršilj in limono za okras.

Predpriprava:

Ribi operemo in ju osušimo s kuhinjsko papirnato krpo; začinimo z malo limoninega soka; soljo in belim poprom. Bučke operemo in narežemo na primerno debele rezine; čebulo olupimo in drobno sesekljamo; sir narežemo na približno pol centimetra debele rezine; pistacije in mandljeve lističe zmešamo skupaj. Segrejemo olje in v njem skoraj do konca popečemo postrvi z obeh strani. Vzamemo jih iz ponve in dobro odcedimo.

Priprava:

Na pekač, ki smo ga obložili s papirjem za peko, položimo ribe, nanje položimo rezine mozarella; na papir zraven položimo rezine bučk in potresemo z naribanim parmezanom. Pečico prej segrejemo na 185 stopinj. Vanjo položimo pekač, pečemo pa le tako dolgo, da se siri raztopijo in zlato rumeno obarvajo.

Medtem segrejemo maslo in v njem zarumenimo čebulo, riž in mandljevo mešanico, zalijemo z vročo vodo ali juho in vse skupaj pokrito dušimo, da se zmehča.

Postrvi naložimo na topel pladenj z rezinami bučk, pečenim sirom in rižem; okrasimo s peteršiljem in rezinami limone ter takoj ponudimo. Za pijačo si bomo postregli s kakovostnim belim vinom.

Pod večer pa se bomo razvajali s piškotki, ki smo jih spekli v prejšnjih dneh.

ČOKOLADNI PIŠKOTI iz finega orehovega testa

Potrebujemo:

30 dag gladke moke,
15 dag sladkorja v prahu,
15 dag zmletih orehov,
15 dag masla,
1 jajce,
malo pecilnega praška,
pol vrečke vaniljinega sladkorja,
10 dag pretlačene ribezove marmelade,
10 dag čokoladnih ostružkov,
papir za peko.

Predpriprava:

Moko s pecilnim praškom in sladkorjem v prahu presejemo na delovno površino; dodamo koščke hladnega masla, jajce, orehe in vaniljin sladkor ter vse sestavine na hitro zgnemo v gladko testo, ki ga damo za eno uro na hladno.

Priprava:

Testo razvaljamo na pomokani delovni površini, pol centimetra debelo, in izrežemo kekse z nazobčanim modelčkom s premerom 3 cm. Položimo jih na plitev pekač, ki smo ga obložili s papirjem za peko, in pečemo 12 do 14 minut pri temperaturi 180 stopinj. Marmelado zavremo, z njo premažemo kekse in jih po dva in dva sestavimo. S preostalo marmelado kekse na tanko premažemo tudi po zunanji strani, in ko se marmelada strdi, jih povaljamo v čokoladnih ostružkih. Nebeško dober posladek za praznični večer!

Naj vam zaželim še dober tek, v novem letu pa obilo lepega in dobrega.
(PA ČIM MANJ PRISMOJENIH LONCEV!)

zgodilo se je

VETERANI '91 NAŠI GOSTJE

Emil Velikonja

Srečanje članov Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ajdovščina – Vipava na Predmeji, v Športnem parku Tiha dolina. Častni gost in slavnostni govornik, generalpodpolkovnik Albin Gutman. Gost tudi v podjetju VIBEKS d.o.o. in v Društvu Gora. Franc Černigoj navdušil generala in prisotne. Generalu v spomin na Predmejo -zbornik Mati Gora. Med dobitniki priznanj tudi štirje člani Društva Gora.

V soboto, 6. 10. 2007, je v Športnem parku Tiha dolina potekalo tradicionalno letno srečanje veteranov vojne za Slovenijo '91. Čeprav je bil dan zelo deževen, se je srečanja v šotoru udeležilo okrog štiristo veteranov in njihovih družinskih članov. Generalpodpolkovnik Albin Gutman je na Predmejo pripotoval že dve uri pred prireditvijo. V programu njegovega obiska je bil med drugim tudi obisk Grobnice na Predmeji in spomenika Materi. Ker pa je bilo vreme zelo slabo, je bil program obiska nekoliko spremenjen.

Najprej se je general ustavil v proizvodni hali podjetja VIBEKS d.o.o. Tu si je z zanimanjem ogledal izdelke in polizdelke, ki jih proizvajajo v tem podjetju, in se z lastnikom podjetja zadržal v daljšem pogovoru. Po predstavitvi podjetja je bil seznanjen z zgodovino in razvojem Gore. Predvsem je generala zanimal tisti del zgodovine, ki se nanaša na NOB. Vedeti namreč moramo, da je bil njegov oče v partizanih prav v teh krajih.

Ker močan dež in veter nista omogočala obiska Grobnice in Matere, je general s spremstvom nadaljeval svoj obisk v prostorih Društva

Gora. Zanimalo ga je vse: smučanje po starem, telemark, zgodovina smučanja, razvoj in dejavnosti društva, tematska pot, planinstvo, naš časopis Franc Černigoj je visokemu gostu in njegovemu spremstvu predstavil literarna dela, izdana na Gori, v zadnjem obdobju. Kot zanimivost naj povemo, da so generala zelo zanimala pravljice in pripovedke, ki so izšle pod naslovom Nace ima dolge tace in Cin cin cin Cene. Z veliko pozornosti je prisluhnil tudi Francevi govornjeni besedi, predvsem pa anekdotam o »kanončku«, s katerim so nekdaj Gorjani, zaradi visokih davkov, streljali na Občino, ter drugim iz zbirke Mož in čemerika. General je pred odhodom v prireditveni šotor podelil nekaj komplimentov na račun Društva Gora.

Na fotografiji: Načelnik Generalštaba Slovenske vojske, generalpodpolkovnik Albin Gutman, si je med obiskom na Predmeji ogledal tudi proizvodne prostore podjetja VIBEKS

Foto: Arhiv Emila Velikonje

V prireditvenem šotoru, ki so ga člani Društva lepo pripravili in okrasili, se je predstavila enota vojaške policije. Predstavljena je bila oborožitev in najsodobnejša oprema, ki jo vojaški policisti uporabljajo pri svojem delu. Otroke pa je najbolj zanimalo pred šotorom parkirano oklepno vozilo. Velike pozornosti je bil deležen tudi član Društva Gora, Miran Stanovnik, ki se je predstavil z novim motorjem, s katerim bo nastopil na relikvi Pariz – Dakar 2008

Na fotografiji: Franc Černigoj je gostom v društvenih prostorih predstavil literarna dela, izdana na Gori, v zadnjem obdobju.

Foto: Arhiv Emila Velikonje

Na proslavi je v pozdravnem nagovoru predsednik društva, g. Zvonko Žonta, med drugim dejal:

»Veseli smo, da ste danes naši gostje. Kot pripadnik Manevrske strukture narodne zaščite sem še posebej počaščen, da je tu med nami načelnik Generalštaba Slovenske vojske, generalpodpolkovnik Albin Gutman. Njemu še poseben pozdrav. Njegov, žal že pokojni oče, je v teh krajih, kot partizan, med drugo svetovno vojno preživel kar nekaj sovražnih ofenziv. To nam zelo veliko pomeni. Zato še enkrat – dobrodošel na Predmeji.

Prisrčen pozdrav tudi vsem veteranom in veterankam, gospo-

du županu in vsem prisotnim. Društvo Gora zadnjih pet let gradi ta športni park, v katerem se danes nahajamo. Ta objekt res še ni v povsem dokončan, vendar verjamemo vase in drugo leto računamo na njegovo slovesno otvoritev. Slovenska vojska v obojestransko zadovoljstvo koristi te naše objekte. Gospodu načelniku pa bi rad povedal, da takega razvoja našega Društva ne bi bilo, če v njem ne bi zelo aktivno delovali tudi člani, ki so zaposleni v Slovenski vojski. Takih članov imamo v kar šest, ki poleg zahtevne službe v Slovenski vojski veliko svojega prostega časa namenijo za delo v Društvu Gora.«

Na fotografijah: Priznanja

Foto: Emil Velikonja

Na proslavi so bili podeljeni spominski znaki za udeležbo v vojni 1991, znaki Štabi TO 1991, znaki za tajna skladišča 1990, znak MSNZ (Manevrske strukture narodne zaščite 1990) in Red MSNZ. Med prejemniki priznanj so bili tudi štirje člani Društva Gora, in sicer: Valter Polanc in

Zvonko Žonta sta prejela medaljo MSNZ in spominski znak tajna skladišča, Iztok Velikonja je prejel medaljo MSNZ, sam pa sem bil prejemnik Reda MSNZ.

Po proslavi je bilo družabno srečanje veteranov in njihovih družinskih članov. Nekateri so se zavrteli ob zvokih ansambla prijateljev Ivana Benčina. Od prisotnih je bilo slišati veliko pohval na račun našega Društva. Vsi pa so si bili enotni, da se drugo leto spet srečamo na »partizanski Predmeji«, kot je večkrat poudaril predsednik OZZVVS Ajdovščina – Vipava, g. Ivan Marc.

Na fotografiji: Srečanja se je kljub dežju udeležilo veliko veteranov in njihovih družinskih članov

Foto: Arhiv Emila Velikonje

zgodilo se je

NA KRN

Edo Pelicon

Nekoliko nenavadno je pisati pozimi o dogodku, ki se je zgodil ob veliki vročini. Prav zaradi pripeke, ki je pretila pohodnikom na Krn po klasični stezi s planine Kuhinja, smo se odločili za smer, kjer smo bili praktično ves čas vzpona v dobrodošli senci. Izlet novoustanovljene planinske sekcije znotraj društva Gora je bil razdeljen na dve posadki, če dodam še 'pozadino', celo na tri. Manjša skupina se je namreč odločila do Krnskih jezer priti čez Krn iz vasi Krn oziroma s planine Kuhinje, kamor nas je od glavne ceste zapeljal naročen minibus. Večji del se je do jezer podal iz Lepene, kjer je bil za vse tudi konec pohoda, ob izdatni in okusni podpori 'kuharske enote'.

Nikomur od manjše skupine ni bilo žal za napornejšo, toda bistveno bolj zanimivo pot do vrha Krna. Mimo opuščene planine in v strm žleb je predsednik sekcije Dušan Brus narekoval kar hiter tempo in tako smo višinsko razliko pridno nabirali še v hladu oziroma senci. Kmalu smo zapazili rdeči Rdeči rob, vendar pred njim zavili ostro levo, kjer smo onstran sedla (Praga) prvič predahnili in občudovali globačo z jezerom na dnu (V Lužnici). Pod Peski nam je poleg ovac delal družbo še tolsti svizec, morda najhujši delček vzpona, kjer se je kolona tudi malce razpotegnila, pa nas je nagradil s prečudovitimi pogledi daleč naokrog. Vreme, zrak, temperatura, razpoloženje – vse je bilo idealno in človek bi kar sedel in občudoval naravo. Toda pred nami sta bila še Batognica in Krn, ki sta nam obudila številne zgodbe o nečloveških naporih in absurdih morije na Soški fronti.

Medtem ko smo se po 'zavzetju' vrha Krna in skupinskem fotografiranju spustili proti Krnskim jezerom, pa se nas je večji del odprave pri planinskem domu naveličal čakati in se spustil v Lepeno. Kmalu smo se jim pridružili in v 'poljski kuhinji' hitro nadomestili vse kalorije, ki smo jih prej mukoma izgubljali.

zgodilo se je

IZ RODA V ROD...

Lojzka Bratina

Na lansko soboto pred šagro – 7. septembra 2006 - smo članice DPŽ Predmeja pripravile prijeten popoldan in večer, ki smo mu dale ime NA GORI ANGELSKI ZBORI POJO ... Prav gotovo se tega dogodka bralci časopisa GORA še spominjajo, saj je bila udeležba kar velika. Predstavilo se je sedem pevskih zborov, ki so prepevali ob spomeniku materi Gorjanki. Ob lanskem odzivu ljudi smo dobile vtis, da si takih prireditev še želijo. Staknile smo glave in si rekle, da bi bilo morda prav, da bi na soboto pred šagro postala taka oblika druženja tradicionalna.

Na fotografiji: Iz roda v rod – s pesmijo

Foto: Arhiv Lojzke Bratina

Letošnji dogodek – pripravile smo ga 1. septembra – je nosil naslov IZ RODA V ROD. Odločile smo se, da tokrat na Gori ne bo odmevala samo pesem, ampak da prikažemo še kaj drugega. V goste smo povabile Ansambel Ivana Benčina s prijatelji, ki se nam je predstavil s tremi pesmimi v narodno zabavni izvedbi. Njihove štiri pevke pa so se nam predstavile tudi kot vokalistke. Drugi pevski zbor pa je bil MPŽ Janez Svetokriški, tudi ta je zapel šest pesmi. Seveda je svoje glasove dodala tudi pevska skupina DPŽ Predmeja.

Na fotografiji: Iz kotla je zadišalo po polenti

Foto: Arhiv Lojzke Bratina

Ker 15. septembra praznujemo priključitev Primorske k matični domovini, smo bili vsi nastopajoči enotnega mnenja, da je prav, da ob spominu na ta dogodek skupaj zapojemo našo lepo primorsko himno VSTAJENJE PRIMORSKE. V dvorani so skoraj vsi obiskovalci peli z nami ...

Po končanem pevskem delu je sledila še pokušina jedi, ki so jih na Gori kuhali že v starih časih: mineštra iz kolerabe (kolorade), kislega zelja, koruzna pogača, zabeljen kruh, gluhi štruklji, orehovi štruklji, štrudelj iz jabolk, ocvirkovka, polenta s kislim mlekom in ocvirki, krompirjeva polenta, krompir v oblicah s skuto ali sirom, domači kruh ... Gostje so bili ob pokušanju navdušeni, jedi so v trenutku pošle. Grlo je bilo mogoče poplakniti tudi s šilcem borovnič, likerja iz luštreka, mete in žajblja, drnulj, z bezgovim medenim likerjem ...

Imele pa smo tudi gorske rožice, nabrane in posušene za čaj, ki je odlična preventiva pred zimskimi prehladi.

Projekt je v celoti uspel, v DPŽ pa že snujemo ideje za naslednje leto, za soboto pred šagro ...

zgodilo se je

KONCERT

ANSAMBLA BENEŠKI FANTJE

NA PREDMEJI

Lojzka Bratina

V nedeljo, 2. 9., na šagro, so imeli v šotoru na Predmeji koncert Beneški fantje. Gre za enega od najstarejših ansamblov, ki ima hkrati tudi to čast, da je že vse od njegovega začetka v njem isti pevec – Edi Bucovaz. Gospod Bucovaz šteje kar 81 let in ima še vedno odličen glas.

Ansambel nastopa v naslednji zasedbi:

TOMAŽ KOBOL - pevec, solo kitarist in vodja ansambla,

EDI BUCOVAZ - pevec,

PETER AJDIČ - ritem kitarist,

JOŽE PREK - baskitarist in klaviaturist,

FRANC KUŠAR – harmonikar.

Beneške fante je na Predmejo pripeljal Blaško Roman, ki je njihov častni član in humorist, zato je tudi povezoval prireditev in zapel z njimi. Njihove pesmi imajo zanje značilen in prepoznaven melos. Veliko skladb opeva lepoto Benečije in ljubezen do nje. Še vedno pa zelo »vžge« hit RDEČI CVET, pesem, ki jo zna skoraj vsak Slovenec. To pesem smo skupaj z ansamblom na odru zapele tudi pevke DPŽ Predmeja. Pritegnili so tudi poslušalci, ki jih je bilo zelo veliko.

Naj dodam še to:

16. junija smo imeli na Predmeji

nastop učencev solo petja, pod mentorstvom zdaj že pokojnega opernega pevca Rajka Koritnika. Po koncu koncerta sem g. Koritnika povabila na koncert Beneških fantov. Povedal mi je, da je z njimi že nastopil v dvorani, pred 51. leti. Zelo se je veselil tega dne in obljubil je, da bo prišel. Žal pa je usoda naredila po svoje ...

Zdelo se mi je prav, da na koncu prispevka napišem tudi tole. To pa zato, da bodo bralci GORE vedeli, da so Beneški fantje pred mnogimi leti že nastopili v našem kraju ...

Na fotografiji: Skupaj z Beneškimi fanti smo zapele tudi pevke DPŽ Predmeja

Foto: Arhiv Lojzke Bratina

zgodilo se je

ANGELSKA NEDELJA 2007

Kristina Peljhan

Člani Turističnega društva Okno smo letos že tretje leto zapored organizirali šagro na Otlici. Angelska nedelja je farni praznik. In ker je naša cerkev posvečena angelom varuhom, se tudi ta dan imenuje po tem – angelska nedelja. Na ta dan se zberejo doma Gorjani od blizu in daleč, saj še vedno velja tisto nenapisano pravilo, da se mora vsak pravi Gorjan za angelsko

Na fotografiji: Ansambel Slovenski zvoki je poskrbel za veselo vzdušje
Foto: Arhiv TD Okno

vrniti domov. To je lepa priložnost, da se srečamo s svojimi najbližjimi, ki jih vidimo mogoče samo ob neveselih trenutkih. Na ta dan pa se lahko skupaj poveselimo ob dobri glasbi, kulturnem delu ali ob kozarčku žlahtne kapljice.

Na fotografiji: Marjan Šarec nas je nasmejal z imitacijo številnih znanih osebnosti

Foto: Arhiv TD Okno

Tudi letos smo se člani Društva potrudili, da smo praznik polepšali s pestrim programom. Po obvezni dopoldanski maši in družinskem kosilu smo v popoldanskem času pričeli s kulturnim programom v cerkvi, kjer je oktet Castrum z ubranim petjem privabil veliko število poslušalcev. Po koncertu se je dogajanje preselilo na prosto. Za ples, glasbo in dobro voljo obiskovalcev so cel popoldan skrbeli člani ansambla Slovenski zvoki, ki so nas v večernih urah presenetili tudi s show programom. Svoj delček so si izborili tudi domači ustvarjalci. Pod vodstvom Ivica Vidmar je dramska skupina tudi tokrat poskrbela za obilo smeha med obiskovalci. Vsi pa smo nestrpnost čakali še na enega nastopajočega – igralca in imitatorja Marjana Šarca. Ko se je oglasila koračnica, ki je naznanila prihod takratnega predsednika Janeza Drnovška, se je množica zgrnila pred oder. Marjan Šarec je s svojim igralskim znanjem pred nas postavil še mnogo drugih znanih medijskih osebnosti.

Da gostje ne bi odhajali domov praznih rok, smo poskrbeli tudi za bogat srečelov. Zaradi mamljivih dobitkov je srečk zmanjkalo v zelo kratkem času.

V Društvu smo s potekom letošnje angelske nedelje zelo zadovoljni in potrudili se bomo, da bomo v prihodnjih letih poskrbeli še za pestrejši program in ponudbo.

zgodilo se je

GORJANI NA MORJU

Edo Pelicon

Na fotografiji: Ena gasilska v Piranu
Foto: Edo Pelicon

Predsednik društva Zvonko Žonta je skušal še pred iztekom mandata ovreči dogmo, da Gorjani plavajo v krogu, in to v levo. Zato je svoje podanike popeljal na morje, Adrijansko morje. Ampak morje se ni izkazalo s kakšno posebno temperaturo, zato so vanj poskakali le najbolj korajžni. Zaradi statistično premajhnega števila plavajočih Gorjanov tako ni bilo mogoče zanesljivo niti potrditi niti ovreči omenjene teze. Zato pa smo vsi v živo spoznali razliko med svežimi in zamrznjenimi ribami in drugim morskim življem. Na barki pripravljene sardine, kalamari ali klapavice so bile tako prepričljivi in slastni, da smo si oblizovali prste še daleč po tem. Poleg gastronomskih užitkov pa nekaj šteje tudi zavest, da smo takorekoč po dolgem in počez obdelali celotno slovensko morje, od meje z Italijo pri Lazaretu do sporne črte s Hrvaško v Piranskem zalivu, le da tokrat sosedov nismo izzivali kot pred leti, ko je njihov policijski čoln že prižigal motorje.

Na fotografiji: Za dobro vzdušje na barki sta skrbela tudi Božo Vidic in Filip Vidmar
Foto: Edo Pelicon

zgodilo se je

V KRALJESTVU KRALJA MATJAŽA

Ivo Breclj

Planinska sekcija Društva GORA je 7. oktobra organizirala planinski izlet na 2126 metrov visoko Peco. Zbrali smo se ob štirih zjutraj na Predmeji, pri Hotelu. Kar lepa družba 27-ih se nas vkrca na avtobus, čigar kvaliteta je po besedah voznika porazna. Po ravninskem delu je avtobus še kazal svojo moč, a na vsakem najmanjšem vzponu je ta vidno pešala.

Po dolgotrajni vožnji smo le prispeli na štartno mesto v podnožju Pece. Vodnik Viktor prevzame vodenje in s hojo smo začeli v smeri votline kralja Matjaža. V njej je bronasti kip spečega Matjaža v naravni velikosti. Od votline imamo še 15 minut do doma na Peci, ki leži na nadmorski višini 1665 metrov.

Kratek postanek in že jo ucvremo proti vrhu. Po 30 minutah prispemo na križišče, kjer se pot

Na fotografiji: Spanje kralja Matjaža
Foto: Božidar Vidic

na vrh. Naš cilj je uresničen, a žal je vidljivost slaba. Preoblačenje, šilce močnega, malica, gasilska ... Odpravimo se nazaj proti domu na

Peci. Postanek in do avtobusa, naprej do gostišča Matjaž, kjer pojemo okusno kosilo. Pot nas je vodila nazaj proti domu, točneje do Predmeje, ki je bila že zavita v temo. Ura je bila 8 zvečer. Zadovoljni smo si obljubili, da bomo Peco še kdaj obiskali, v lepšem vremenu.

Na fotografiji: Pred votlino kralja Matjaža
Foto: Božidar Vidic

razdeli na zelo zahtevno plezalno in na planinsko. Del udeležencev, med njimi so tudi dame, se odloči za plezalno, mi pa gremo naprej po planinski. Bližamo se vrhu, ki je zavit v meglo. Pozdravi nas tudi ivje. Nasmejani prispemo

Na fotografiji: Na vrhu Pece
Foto: Božidar Vidic

gasilke

GASILKE

Julija Vidmar

Kot smo že večkrat pisali, smo gasilke v naših krajih zelo aktivne. Ker pravih požarov še ne smemo gasiti, se udeležujemo raznih tekmovanj in izobraževalnih tečajev. Nekatere članice smo se udeležile posebnega izobraževanja v Ljubljani, kjer smo dobile naziv »gasilec prve stopnje«. Veliko delamo tudi z mlajšimi člani in tudi na OŠ Otlica sva s tovarišem Srečkom Pračkom izvedla tečaj za pridobitev zlate značke. Tečaj je potekal na šoli, teste pa so učenke pisale na Colu, kjer so si ogledale tudi gasilski dom in opremo, pod vodstvom tajnika društva Franca Urdiha. Vseh 12 udeleženk je tečaj uspešno zaključilo.

V začetku šolskega leta smo se vsi začeli aktivno pripravljati na občinsko tekmovanje, ki je potekalo 29. septembra v Vipavi. PGD Col je na tekmovanju zastopalo kar 6 ekip. Ker smo stare članice dobile v ekipo tudi nekaj novih članic, so bile vaje še bolj razgibane in naporne, a kljub temu se nam je uspelo dobro pripraviti in smo prišle domov z zlatimi medaljami.

Na fotografiji: Mlade gasilke so si po uspešnem tečaju ogledale gasilski dom na Colu in opremo

Foto: Arhiv Julije Vidmar

Ker so bile nekatere članice na tekmovanju tudi kot mentorice mlajšim skupinam, je bilo veselje še toliko večje, saj so vsi dosegli dobre rezultate. Skupno smo osvojili štiri prva mesta, eno drugo in eno tretje. Z osvojitvijo prvega mesta smo si članice zagotovile nastop na regijskem tekmovanju, a se ga zaradi poškodbe ene od tekmovalk nismo mogle udeležiti.

Upam, da bomo še naprej tako uspešne in se trudile za dobre rezultate.

Z gasilskim pozdravom: »NA POMOČ!«

DRUŠTVO ZA
OHRANJANJE
IN VAROVANJE
NARAVNE IN
KULTURNE
DEDIŠČINE

Vsem, ki ste nam v letu 2007
izkazali zaupanje
in kakorkoli pomagali,
se najlepše zahvaljujemo
in želimo
SREČNO
TER USPEHOV POLNO LETO 2008.

A
R
O
G

GUKI JN FIGE

Lojzka Bratina

Wd tega je že strašnu dogu,
kar tu se dogajelu je,
ma ne vas jst sponm na cajte
k' prad nami vrteli so se.

Na Guori so srijčnu živeli,
u Dižjeli pe več 'al majn tudi,
ma neso se marali pro neč,
med sabo ta prvi jn drugi.

Če šli so Gorjani u Dolino,
krčali za nimi so radi:
»Guki so, Guki, pogljidte,
se huodjo, ku' b gazli spomladi.«

Gorjani pe neso se dali,
jn rjekli nazaj so taku:
»Z ltjrno pr' sonci lohk jšeš možaka,
kjir figavu rase drevu.«

Dns je pe pro usje drgači,
med sabo zastuopmo se usi,
mi huodmo usak dan u dolino,
neh guorski pe zrak uohladi.

Uod kar GUK pomeni kratico,
Gorjan je tud u sveti poznan,
usi pršli bi radi na Guoro,
se usak je to GUORSKI UGLEDNI KRAJAN!

Časopis GORA izdaja Društvo za ohranjanje in varovanje naravne in kulturne dediščine GORA Predmeja.
Sedež uredništva je na Predmeji 106, 5270 Ajdovščina, tel., fax: (05)36-49-023
e-mail: info@drustvo-gora.si, www.drustvo-gora.si

Uredniški odbor: Franc Černigoj, Alenka Tratnik, Iztok Velikonja, Branko Krapež

Glavna in tehnična urednica: Alenka Tratnik

Odgovorni urednik: Branko Krapež

Lektor: Franc Černigoj

Realizacija: GK Grafika

Naklada: 500 izvodov

Oblikovanje logotipa društva Gora: Silva Karim

Fotografija na naslovnici: Bojan Bizjak

ISSN 1408-7855 NUK Ljubljana